

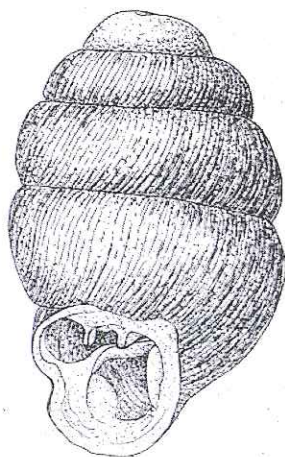

LÄNSSTYRELSEN I SKÅNE LÄN

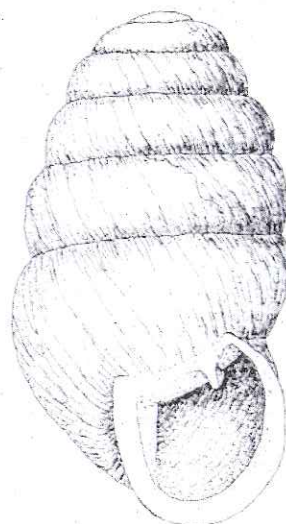
Rapportserien Skåne i utveckling

Landmollusker på Stenshuvud

En inventering av arterna på 1990-talet och i jämförelse med 1820 - 1950

Vertigo angustior

Lauria cylindracea

Landmollusker på Stenshuvud

En inventering av arterna på 1990-talet och i jämförelse med 1820 - 1950

Titel: Landmollusker på Stenshuvud
En inventering av arterna på 1990-talet och i jämförelse
med 1820 - 1950

Författare: Ulf Gärdenfors

Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne län

Beställningsadress: Länsstyrelsen i Skåne län
Miljöenheten
205 15 Malmö
Telefon: 040 - 25 22 56
Fax: 040 - 25 22 55

ISSN: 1402 - 3393

Upplaga: 300 ex

Tryckeri: Länsstyrelsen i Skåne län, Malmö

Tryckdatum: Mars 2001

Bakgrund

Föreliggande inventering tillkom på initiativ av dels Ingemar Ahlén (för Stenshuvuds skötselråd) och dels Henrik W. Waldén (som arbetar med en sammanställning av molluskfaunan i Sveriges nationalparker).

Området var knappast *terra incognita* i avseende på molluskfaunan. I den äldre litteraturen (Nilsson 1823, Malm 1855 och Westerlund 1873) samt i museernas samlingar finns en lång rad arter uppgivna från framför allt (Kiviks) Esperöd. Lokalangivelsen "Esperöd" får tolkas i vid bemärkelse. Gården Esperöd ägdes 1804-1830 av Carl Fredrik Fallén, professor i naturalhistoria och ekonomi, och var en uppskattad utgångspunkt för många zoologers och botanisters exkursioner (jfr Gårdenfors 1993). Bland malakologiskt intresserade personer har åtminstone Sven Nilsson, Wilhelm Lilljeborg, samt herrar vid namn Silfversvärd, Landgren och Hultmark, samlat i området.

Inom ramen för Göteborgs Naturhistoriska Museums markfaunainventering tog Hans Lohmander prover i området under åren 1925, 1926, 1930 och 1949. Hans lokalangivelser är betydligt mera precisa än 1800-talsfynden, men likväl finns en hel del osäkerheter i de exakta provpunkternas belägenheter.

I den här redogörelsen för min inventering har jag för jämförelsens skull i detalj redovisat resultaten från Lohmanders provpunkter, samt i översiktlig form även 1800-talsfynden.

Metodik och förutsättningar

Egna provtagningar

Mina fältprovtagningar gjordes huvudsakligen under 1992-09-19 (efter en torr period) och 1994-09-24-25 (efter en period av mycket regn, varför det var fuktigt i markerna), men kompletterades 1998-07-24 (efter en kall och fuktig sommar). Provpunkterna har numrerats efter skötselområdena (jfr. Naturvårdsverket 1987). Under 1994 års provtagning användes även en löpande numrering för proverna under själva insamlingen, dessa siffror står i redovisningen inom parentes efter provpunktens nummer.

Provtagningen gjordes i huvudsak genom sållning av förna med ett såll med 10 mm maskstorlek. Viss komplettering genom direkta observationer gjordes även; i de fall då observerade arter inte senare också återfanns i sållprovet noterades dessa under *Observationer* i provpunktsbeskrivningen. Samma dag som proverna insamlats gjordes en snabb genomgång för att plocka ut gråsuggor, mångfotingar, spindlar, skalbaggar, mm. Härvid gjordes i många fall även en kolorimetrisk pH-mätning med hjälp av indikatorvätska (Scandiduct). Detta pH-värde får anses ha en osäkerhet på $\pm 0,25-0,5$ enheter. På laboratoriet lufttorkades därefter proverna på tidningar och fraktionerades sedan ytterligare med såll med mindre maskstorlek före utsortering av snäckorna.

Den vetenskapliga nomenklaturen följer Waldén (1984) och de svenska namnen en egen namnlista (Gårdenfors opublic.) som tillkommit i samarbete med Gösta Fåhraeus, Tord Porsne, Ted von Proschwitz, Henrik W. Waldén och Ingvar Wäreborn.

Lohmanders inventering

Lohmander mätte inte volymen av sina sällprover varför kvantitativa jämförelser inte är möjliga. Henrik W. Waldén har dock uppskattat att Lohmander generellt tog 15-20 liter förna (mätt före sällning), vilket i snitt är en aning större än mina prover. Ofta har Lohmander uppenbarligen lagt i handplockade spolsnäckor och andra större snäckor i proverna, vilket ytterligare försvårar jämförelser mellan sällproverna i tid och rum. I 1920-talsundersökningarna domineras små snäckarter av adulta skal, dvs juvenila skal är uppenbarligen sämre urplockade ur proverna. Därför är sannolikt helt små arter kvantitativt ofta underrepresenterade i hans tidigare prover.

På kartan över mina och Lohmanders provpunkter är ibland det exakta läget av de senare osäkert. Jag har utgått dels ifrån hans (ofta relativt vaga) angivelse i fältanteckningarna och dels ifrån en topografisk karta där H. W. Waldén markerat Lohmanders provpunkter utifrån den äldre Generalstabskarta som Lohmander själv markerade sina provpunkter på. Bland annat längs huvudets sluttningar grötar dessa punkter samman och när jag försöker ange dem mera exakt på min större karta blir där en osäkerhet på upp till åtminstone ett par hundra meter. Jag har oftast markerat Lohmanders provpunkter helt små, men i själva verket kan de ha varit betydligt större.

I tabellen har jag för Lohmanders fynd slagit samman alla klasser (döda tomskal, olika åldersklasser och färgvarianter) till en siffra. Dessa finns dock noggrant angivna i originalanteckningarna (förvarade på Göteborgs Naturhistoriska Museum) om intresse finns för jämförelser. De sammanslagna siffrorna kan i enstaka fall ha blivit felaktiga (i så fall något för höga) då Lohmanders anteckningar inte alltid är lätta att tolka.

Några av de arter som vi nu urskiljer var ej separerade vid Lohmanders inventeringar på 1920-30-talen (och i huvudsak ej heller 1949). I Stenshuvudmaterialet berör detta åtminstone *Carychium tridentatum* (inkluderades i *C. minimum*), *Cochlodina lubricella* (inkluderades i *C. lubrica*), *Columella aspera* (inkluderades i *C. edentula*), *Eucomulus alderi* (inkluderades i *E. fulvus*), *Vallonia excentrica* (inkluderades i *V. pulchella*), *Arion silvaticus* och *A. fasciatus* (de båda sistnämnda inkluderades i *A. circumscriptus*). Lohmander var dock medveten om att här fanns avvikande former, varför han mycket ofta gjorde anteckningar om utseendet. Omvänt uppfattade han *Nesovitrea hammonis* var. *viridula* (vit form) som tillhörande *N. petronella* (vilken ännu inte är funnen på Stenshuvud). Henrik W. Waldén har i efterhand reviderat Lohmanders material och i de fall snäckor/sniglar funnits bevarade delat upp (resp. slagit samman) nämnda arter. Då material inte funnits bevarat har Waldén gjort en sannolikhetsbedömning (detta är då angivet i anteckningarna) av arttillhörighet utifrån Lohmanders anteckningar och biotopens karakteristika. I originalanteckningarna används ofta också en annan nomenklatur än dagens, men detta vållar i sig inga problem vid jämförelsen.

Lohmanders anteckningar är inte alltid lätta att tolka, dels är handstilen ibland svårtydd dels använde han sig flitigt av förkortningar. Jag kan därför inte utesluta att något tolkningsfel kan ha smugit sig in i min text.

Undersökta provpunkter

Egna provtagningar

Provpunkternas lägen (jfr dock föregående avsnitt) framgår av kartan på s. 6-7 och dess mollusksammansättning redovisas i tabell 1 och 2 på sidorna 20-26. Proverna från Esperöd har förkortats till Ed. Lohmanders provpunkter inleds med ett L. Numreringen bygger på skötselområdenas nummer (Naturvårdsverket 1987).

Provpunkt 1:1

Provtagningsdatum: 1992-09-19.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 700 m S Krivareboden.

Biotop: Strandnära sandgräshed med *Carex arenaria*, gulmåra, *Corynephorus canescens*, närmare stranden *Lathyrus japonicus* och strandråg. En del buskar av *Rosa*, ek och björk.

Sällning: Torr starr- och bladförna, dels vid basen av sandbranter, dels invid bunker (mest *Rosa*-förna), dels under andra buskar, dels bland strandvial och strandråg helt nära sandstranden. Sällprovsvolym (lufttorkad) 20,0 dl. Nio snäckarter, bl.a. *Cochlicopa lubricella*.

Observationer: *Cepaea hortensis* 1 ad gul 5-fasciatus med epifragma.

pH (kolorim., Scandiduct): Ca. 6,2.

Provpunkt 2:1

Provtagningsdatum: 1992-09-19.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 200 m Ö om stora P-platsen.

Biotop: Betad fuktäng. Idag ingen tendens till öppet vatten ens i fåtaliga höljor. Torrare än vad jag minns det tidigare har varit. I norra delen mycket busk uppslag av klibbal, vidare *Salix cinerea*, *S. aurita* och en. I fältskiktet *Filipendula ulmaria*, videört, björnbär, vattenmynta, *Potentilla erecta*, *Juncus conglomeratus*, *Geum rivale*, gräs och starr.

Sällning: Gräs-, starr- och bladförna. Under buskar samt något i de tendenser till höljor som fanns. Sällprovsvolym (lufttorkad) 11,0 dl. Tretton snäckarter, bl.a. *Perforatella bidentata*.

Observationer: *Arion intermedius* 1 (i sällprovet).

pH (kolorim., Scandiduct): ≥ 7 .

Provpunkt 2:2 (14)

Provtagningsdatum: 1994-09-24.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 500-600 m ONO Bäckdalahuset. Sandgräsheden med enbuskar.

Biotop: Sandgräshed (*Corynephorus*, *Carex arenaria*) med renlav och *Cetraria* och mossa (bl.a. typ dvärgformig *Dicranum scoparium*). Nu betad av nötkreatur.

Sällning: Bladförna och delvis enbarr och mossa under buskar (ek, en), något även direkt på heden. Sällprovsvolym (lufttorkad) 8 dl. Fem snäckarter.

Provpunkt 3:1 (15)

Provtagningsdatum: 1994-09-24.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 250 m ONO Bäckdalahuset. Fuktlövskog.

Biotop: Igenväxande fuktängshage, nu med mycket hassel, björk och al, vidare en del ask, bok, rönn. Fältskiktet tydligt betat, trol. av rådjur m.m., kan även vara tamboskap. Här bl.a. *Viola*, humleblomster, *Carex remota*, *C. silvatica*, olvon, gulplister. På några ställen *Cardamine amara*, blåsippa och murgröna. Generellt tunt förnaskikt (till följd av trädslagsammansättningen). Jordmån svartmylla.

Sällning: Fuktig-blöt mestadels tunn förna längs grunda diken och en depression med *Scirpus sylvaticus*. Sällprovsvolym (lufttorkad) 5,5 dl. Sexton snäckarter, bl.a. *Perforatella bidentata*.

Observationer: *Arion silvaticus* 1.

pH (kolorim., Scandiduct): $\leq 6,5$.

Provpunkt 9:1 (16)

Provtagningsdatum: 1994-09-24.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, Bäckdalahuset.

Sällning: Inget sällprov.

Observationer: På stensopp: *Arion intermedius* 1 ad, *A. subfuscus* 1 ad typicus, brun, *Cochlodina laminata* 1 subad.

Provpunkt 15:1 (10)

Provtagningsdatum: 1994-09-24.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, Kortelshuvud, nedre delen av branten, 100 m ONO Bäckdalahuset.

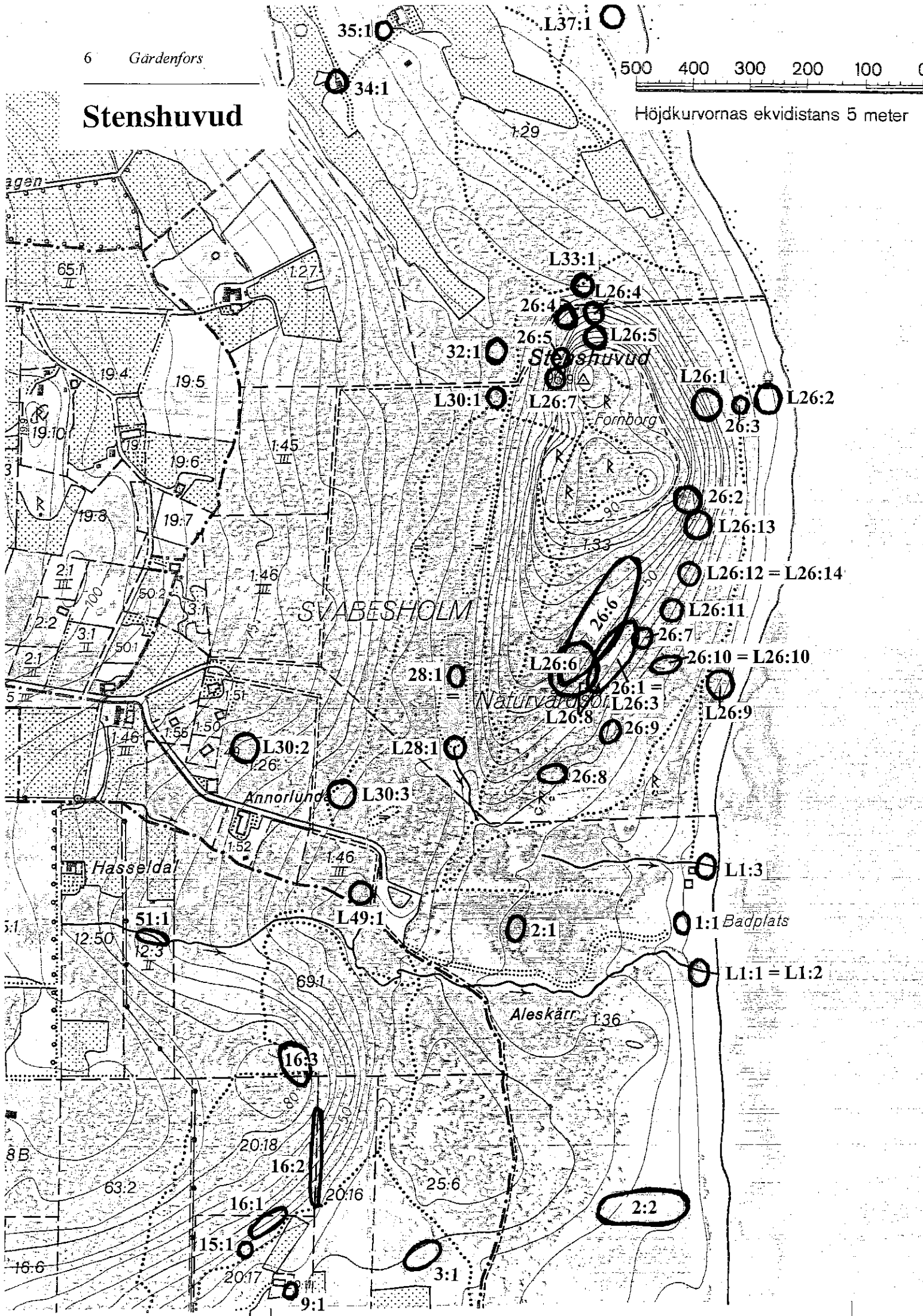
Biotop: Blockrik SO-sluttning med yngre avenbokskog med rel. täta mattor av *Melica uniflora*, murgröna och gulplister samt något kaprifol. Biotopen ser ut att rel. nyligen ha varit en mycket öppen hagmark med enstaka träd, där lindarna kan vara gamla. Här finns grövre solitärträd av ek och några halvgrova avenbokar. Inga lågor eller döda träd.

Sällning: Något fuktig förna invid block under två mångskottiga/flerstammiga, rätt klena lindar. Mest "vegetationslös" förna, med murgröna och något *Melica uniflora*. Sällprovsvolym (lufttorkad) 10 dl. Elva snäckarter.

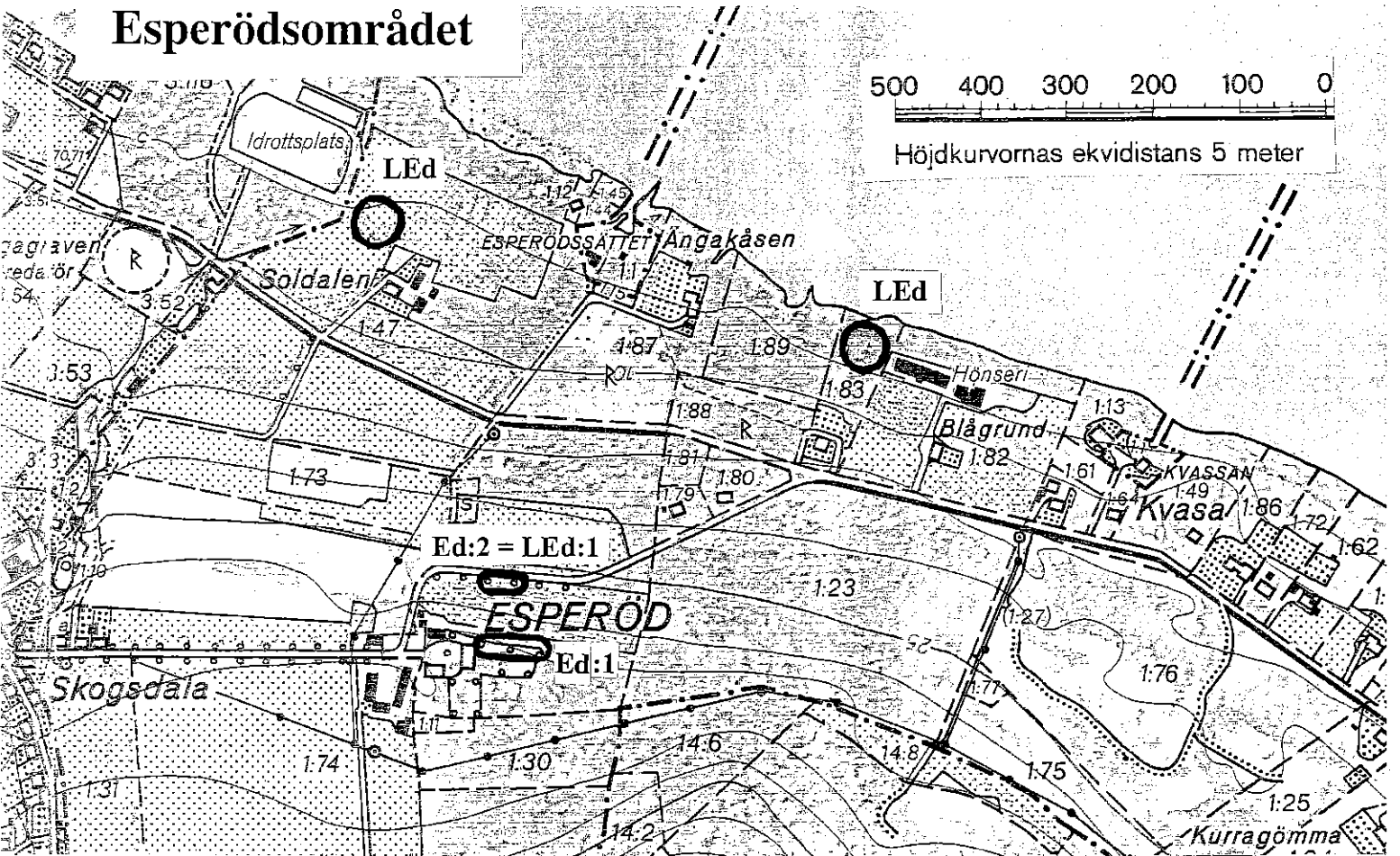
Observationer: *Arion subfuscus* 1 brun, typisk form, *Clausilia bidentata* 2 juv. *Glomeris marginatus*.

Stenshuvud

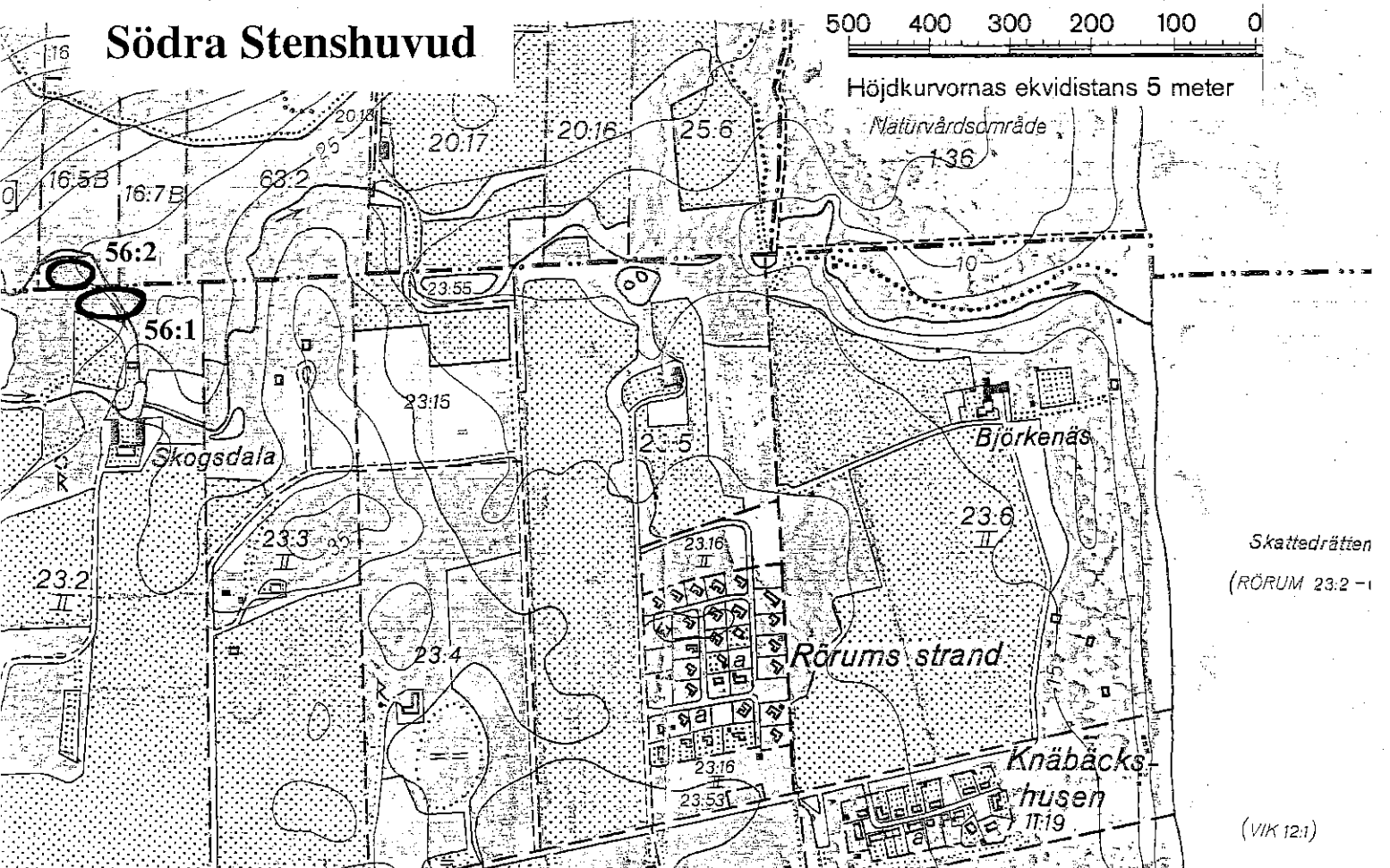
Höjdenkurvornas ekvidistans 5 meter

Esperödsområdet

Södra Stenshuvud

Provpunkt 16:1 (11)

Provtagningsdatum: 1994-09-24.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, ca. 120 m NO Bäckdalahuset, Kortelshuvud, nedre delen av branten.

Biotop: Blockrik SO-sluttning, bitvis rasmark, med torr yngre avenbokskog med inslag av flera andra, ofta grövre (men ej riktigt grova) ädellövträd. Marken: Mycket smärre block med förna emellan, rel. rikligt. Murgröna, *Melica uniflora*, gulplister, fläckvis *Poa nemoralis* och *Geranium robertianum*. Ett mindre antal klena lågor.

Sällning: Något fuktig–normalt torr förna bland block och trädbaser under div. ädellövträd, lind, avenbok, ask, alm, m.m. Sällprovsvolym (lufttorkad) 13 dl. Tjugo snäckarter, bl.a. *Lauria cylindracea* mycket talrikt.

Observationer: *Limax marginatus* 1 im, *Neobisium muscorum*, *Glomeris marginatus*, *Craspedosoma rawlinsii*, *Armadillidium* sp., typ *opacum* (ej insaml.).

pH (kolorim., Scandiduct): ≤5

Provpunkt 16:2 (12)

Provtagningsdatum: 1994-09-24.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 250 m N Bäckdalahuset, Kortelshuvud. Stengärde som löper i vinkel mot SO-sluttningen, dvs i N-S-riktning.

Biotop: Yngre avenbokskog, på det hela torr med i nederdelen *Melica uniflora* m.m., högre upp med kaprifol, *Poa nemoralis* och enbuskar. Stengärdet löper från rel. slutet avenbokskog (nedtill) upp till halvöppen torr avenbokskog.

Sällning: Förna mellan och under stenar i stengärdet, vilket består av mestadels typ granit. Mestadels skuggigt, högst upp solbelyst. Sällprovsvolym (lufttorkad) 8 dl. Tjugo snäckarter, bl.a. *Lauria cylindracea* och *Balea perversa*.

Observationer: *Limax marginatus*, *Arion ater* 1 juv, *Clausilia bidentata*, *Helicigona lapicida*. *Armadillidium* (små), *Segestria senocullata*, *Amaurobius* sp.

Provpunkt 16:3 (13)

Provtagningsdatum: 1994-09-24.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, kring Ö. sidan av toppen av Kortelshuvud.

Biotop: Varierande. Dels halvöppet torrt med avenbok och bergek, dels i m.el.m. slutet blandskog med ek, bok, lind (äldre än genomsnittsavenbokskogen nedanför).

Sällning: Såväl torra som fuktigare, skuggiga delar: Torr, solexponerad förna (just nu rel. fuktig) under bl.a. bergek, dels lite fuktigare i trädskugga, dels direkt nedanför lodrät klippa, skuggigt med nedsipprande vatten och lundbräken. Sällprovsvolym (lufttorkad) 21 dl. Fem snäckarter.

Observationer: *Arion ater* juv., *Cochlodina laminata*. Bålgeting med bo i spricka i levande ek. *Sciardia boletella (polyperi)* – pupphängen på obest. ticka (typ fnöskticka med skarp kant, brun ovan). Svartoxbär.

Provpunkt 26:1

Provtagningsdatum: 1992-09-19.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 250 m SO om S. huvudet.

Biotop: SO-sluttning med två dalsprickor med blockras. I huvudsak slutet krontak: avenbok, ek, lind. Kaprifol, *Melica uniflora*, *Deschampsia flexuosa*, benved, murgröna, *Geranium robertianum*, träjon. Rätt mycket förna mellan stenarna, bitvis torr, bitvis fuktig en liten bit ner.

Sällning: Sällning av förna rätt mycket under lindar men till stor del bestående av avenbok och ekblad, mellan blocken i ravinerna och dess sluttningar. Mest halvfuktig förna men även en del knastertorr. Något invid äldre ek med *Lasius fuliginosus*. Sällprovsvolym (lufttorkad) 22,0 dl. Fjorton snäckarter, bl.a. *Cochlicopa lubricella* och *Lauria cylindracea*.

Observationer: *Lasius fuliginosus*.

pH (kolorim., Scandiduct): Ca. 5.

Provpunkt 26:2

Provtagningsdatum: 1992-09-19.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 100 m SO om Ö. huvudet.

Biotop: OSO-SO-sluttande berg- och rasbranter. Solexponerade torrknallar med en, kaprifol, björk, svartoxbär, *Deschampsia flexuosa*, *Festuca ovina*, kärleksört samt helt exponerat blockras omgivet av krattskog av ek, lind, m.m.

Sällning: Snustorr-något fuktig förna, dels på knallarna under buskar (bl.a. svartoxbär) och i skrevor, dels i kanten av (med lindförna) och mitt ute i blockrasen. Allt m.el.m. solexponerat. Sällprovsvolym (lufttorkad) 20,0 dl. Sexton snäckarter, bl.a. *Cochlicopa lubricella*, *Lauria cylindracea* och *Balea perversa*.

Observationer: *Cepaea hortensis* 1 ad helgul obandad, med epifragma.

pH (kolorim., Scandiduct): Ca 4,5.

Provpunkt 26:3

Provtagningsdatum: 1992-09-19.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 200 m NO om Ö. huvudet. Ömse sidor om stigen.

Biotop: Relativt plant område med grov klappersten, till stor del övervuxen av *Geranium lucidum*, kaprifol, *Galium aparine* och något träjon och stensöta. Halvöppet med döende aspar, lind och ek i trädskiktet. Någon hassel. Förnan mellan stenarna ganska fuktig, tyder på sippring längs sluttningen.

Sällning: Relativt fuktig förna mellan stenarna under två döende, grovbarkiga aspar, samt en flerstammig lind. Sällprovsvolym (lufttorkad) 7,5 dl. Sexton snäckarter.

pH (kolorim., Scandiduct): Ca 5,7.

Provpunkt 26:4

Provtagningsdatum: 1992-09-19.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 100 m NNV om N. huvudet. Huvudets allra nedersta del, NV-vänd brant.

Biotop: NV-vänd brant med mossbevuxna stenar, samt avenbok, skogslönn, rönn och asp. Fältskikt sparsamt: träjon, murgröna, *Deschampsia flexuosa*, stensöta och blåbär. Mest mossbevuxna stenar med förna emellan.

Sällning: Förna, delvis rel. fuktig, mellan stenar i brantens nedre del, mest under lindar. Sällprovsvolym (lufttorkad) 12,0 dl. Tjugo snäckarter.

Observationer: *Arion intermedius* (i sällprovet). *Glomeris marginatus*.

pH (kolorim., Scandiduct): Ca 5,3.

Provpunkt 26:5

Provtagningsdatum: 1992-09-19.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 50 m VNV om N. huvudet.

Sällning: Inget sällprov.

Observationer: På lindlåga: *Cochlodina laminata*, *Clausilia bidentata*, *Macrogastra plicatula*, *Discus rotundatus* samt *Carabus granulatus* 3 som trol. gått in för övervintring.

Provpunkt 26:6 (19)

Provtagningsdatum: 1994-09-25.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, huvudets sydsluttningar. Provet är generellt nog taget i rak S-led, dvs en aning västligare än 1992 års prover, dock togs en del i den (2:a? större) sprickdal med mycket lind och lundbräken där ett prov togs 1992.

Biotop: Mestadels m.el.m. sluten skog, även om jag sökte öppnare områden, med ek, lind, bok, avenbok, rönn. Fältskikt ofta dominerat av *Melica uniflora*, även *Poa nemoralis* och kaprifol. Endast fläckvis med ormbunkar: stensöta, träjon och lundbräken s. lat.

Sällning: Lövförna mellan stenar och i viss mån klippskrevor över ett stort vertikalt område, nästan från huvudets bas till topp. Sällprovsvolym (lufttorkad) 26 dl. Arton snäckarter, bl.a. *Cochlicopa lubricella* och *Lauria cylindracea*.

Observationer: *Arion ater* flera ad, *Cochlodina laminata* 1 ad. Oxtungssvamp 2 på en ek.

pH (kolorim., Scandiduct): ≥ 5

Provpunkt 26:7 (20)

Provtagningsdatum: 1994-09-25.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 250 m SO om S. huvudet. Huvudets S-brant, invid fuktig klippvägg.

Biotop: Halvöppen, högre krattvegetation med ek, ask och lind samt mycket kaprifol. *Pleurozium* och *Dicranum* på stenarna, i övrigt vegetationslöst just här.

Sällning: Blöt-halvblöt förna vid basen, delvis nere i spricka, av 3 m hög SSO-vänd klippvägg med nedsipprande vatten. Sällprovsvolym (lufttorkad) 6 dl. Fyra snäckarter.

Provpunkt 26:8

Provtagningsdatum: 1998-07-24.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 350 m NV om Krivareboden.

Biotop: Alltifrån nästan slutet trädskikt till halvöppet i blockras, basen av klippbranter, hållmarker och liknande. Bergek, avenbok, lind, ask, hassel, kaprifol, benved, en, rosor. I fältskiktet *Melica uniflora*, *Deschampsia flexuosa*, *Polypodium vulgare*, *Athyrium filix-femina*, mm.

Sällning: Relativt fuktig till torr förna i blockras, basen av klippbranter, hållmarker och under buskage. Sällprovsvolym (lufttorkad) 14 dl. Arton snäckarter, bl.a. *Cochlicopa lubricella*.

Observationer: Extrema mängder fästingar – under och efter knappt två timmars sällning (punkt 26:8-26:10) plockade jag bort 267 fästingar från mig själv och mina kläder varav 35 hade hunnit bita sig fast!

Provpunkt 26:9

Provtagningsdatum: 1998-07-24.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, ca 320 m NNV om Krivareboden.

Biotop: Sydsluttande blockras, halv- till trekvartsskuggigt med bergek, avenbok och lind. Mycket blockras med relativt riklig mängd förna och mycket krypande kaprifol och *Melica uniflora*, samt något *Dryopteris dilatata* coll. och *Geranium robertianum*.

Sällning: Halvfuktig till torr förna mellan stenar och block. Nio snäckarter, bl.a. *Lauria cylindracea*.

Provpunkt 26:10

Provtagningsdatum: 1998-07-24.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 400 m N om Krivareboden.

Biotop: Sydost- och ostsluttande blockras (dels dm-stora runda stenar, dels meterstora block), från halvöppet till trekvartsskuggigt. Bergek, lind, avenbok, en och kaprifol. I fältskiktet *Melica uniflora*, *Athyrium filix-femina*, *Dryopteris dilatata* coll., *Polypodium vulgare*, *Geranium lucidum* och *G. robertianum*.

Sällning: Halvfuktig till torr förna bland stenar och block. Sällprovsvolym (lufttorkad) 33 dl. Tretton snäckarter.

Provpunkt 28:1

Provtagningsdatum: 1992-09-19.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, Mossen.

Biotop: Högstarrkärr (*C. elata?*), m.el.m. täckt av starren. Normalt med rätt mycket öppet vatten, speciellt i flermeterstora höljor. Nu dock torrt. Det fanns en del buskar-småträäd av klibbal, *Salix aurita*, *S. cinerea* samt *Iris* och *Typha latifolia*. Kärret omgärdat av klibbalbård och brakved.

Sällning: Starr- och lövförna under buskar och på starrtuvor, något även nere i höljorna (ej de jättestora), mellan starrtuvorna samt något bladförna i klibbalbården. Sällprovsvolym (lufttorkad) 16,0 dl. Fem terrestra snäckarter + 4 limniska + *Pisidium* sp.

pH (kolorim., Scandiduct): Ca 5,6.

Provpunkt 32:1

Provtagningsdatum: 1992-09-19.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, ca. 170 m VNV om N. huvudet. Jag är lite osäker på det exakta läget, punkten kan ligga inom skötselområde 30.

Biotop: Fuktig (nu torr) skog med ask, alm, klibbal och björk. Mycket hassel och en del buskvegetation. Fältskikt med *Carex sylvatica*, *C. remota*, kirskål, majbräken, älgört, blåhallon, *Festuca gigantea* och brännässla. Tidvis kärrigt/svämmt av vatten. Inget slutet förnalager. Svartmylla.

Sällning: Disparat, torr förna, svårt att få ihop substans. Sällprovsvolym (lufttorkad) 6,0 dl. Femton snäckarter, bl.a. *Perforatella bidentata*.

Observationer: *Arion ater*, *Arianta arbustorum* 2 tomskal, *Perforatella incarnata*, *Cochlodina laminata*, *Macrogastra plicatula*, *Clausilia bidentata* (alla snäckor lagda i sällprovet). *Carabus coreaceus*, *Polyzonium germanicum*.

pH (kolorim., Scandiduct): Ca 6.

Provpunkt 34:1 (24)

Provtagningsdatum: 1994-09-25.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 350 m SSV om Hälleviks P-plats.

Biotop: Se Sällning.

Sällning: Förna i odlingsröse (dm-stora stenar) under ask, ek, fågelbär, lind, samt i och kring gråstensgårde med skogslönn, alm, m.m. Viss antropogen påverkan. Sällprovsvolym (lufttorkad) 13 dl. Sexton snäckarter.

Observationer: *Arion intermedius* 2 under plast invid uthus, här även *Cochlodina laminata* och *Euomphalia/Trichia* 1 liten juv.

pH (kolorim., Scandiduct): 5-5,5.

Provpunkt 35:1 (23)

Provtagningsdatum: 1994-09-25.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 200 m S Hälleviks P-plats.

Biotop: Rester av gråstensmur, i avenbokskog i kanten av trädgården. Fältskikt med blåsippa och gulplister.

Sällning: Förna mellan stenblock i avenbokskog med kaprifol och något hassel. Sällprovsvolym (lufttorkad) 5 dl. Sju snäckarter.

Observationer: Mindre hackspett 1 ropande.

Provpunkt 51:1

Provtagningsdatum: 1992-09-19.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 250 m SV om Annorlunda.

Biotop: Källkärr kring bäck med hassel, omgivet av bok och något alm. Halvöppet. Fältskikt med *Cardamine amara*, vidare majbräken, *Carex sylvatica*, brännässla och lundbräken s.str. I övre delen blockigt.

Sällning: Förna i översilningskärr plus en del förna bland block i områdets övre del. Sällprovsvolym (lufttorkad) 11,0 dl. 23 terrestra snäckarter, sålunda den artrikaste provpunkten inom nationalparken.

Observationer: *Deroceras reticulatum* 1 (med ljus ring kring andningsöppningen; i sällprovet)

pH (kolorim., Scandiduct): $\geq 6,8$.

Provpunkt 56:1 (17)

Provtagningsdatum: 1994-09-24.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud, 200 m N Skogsdala. Strax S om nationalparksgränsen. Fuktlövskog längst i söder. Strax S om skötselomr. 56.

Biotop: Alm-alskog med inslag av ask kring bäcken. Mestadels tunt förnaskikt. Förnan delvis svämmad av regn. Kirskål dominerade, vidare *Carex sylvatica*, gulplister, murgröna. Ett fåtal klena lågor.

Sällning: Tunn förna och kvistar på fuktig-halvblöt svartmylla. Sällprovsvolym (lufttorkad) 3 (?) dl (volymen enligt anteckningar, dock förefaller den allt för liten att döma av antal snäckor i provet). Nitton snäckarter, bl.a. *Perforatella bidentata*.

Observationer: *Arion ater* 3 ad, *A. silvaticus* 1, *Helix pomatia* 1 subad, *Cepaea hortensis* 1 gul 5-fasciatus + 1 gul obandad. *Carabus hortensis*.

Vanlig groda 1 stor (8 cm lång, 5,5 cm bred), vårtig som en padda.

Provpunkt 56:2 (18)

Provtagningsdatum: 1994-09-24.

Belägenhet: Sk. Mellby s:n, Stenshuvud nationalpark, 250 m NNO Skogsdala. Alskog, betad.

Biotop: Betad alskog med enstaka askar.

Sällning: Alförna (sparsam) och förna av och bland strutbräken och majbräken. Sällprovsvolym (lufttorkad) 5 dl. Sjutton snäckarter, bl.a. *Perforatella bidentata*.

Observationer: *Arion ater* 1, *A. silvaticus* 5, *A. intermedius* 1, *Cepaea hortensis* 1 gul f. 5-fasciatus, död.

Provpunkt Ed:1 (21)

Provtagningsdatum: 1994-09-25.

Belägenhet: Sk. Kiviks Esperöd, 20 m NO-75 m O om huvudbyggnaden. RN 140158/617327. Utanför nationalparken.

Biotop: Mestadels skuggat stengärde av gråsten. Eutrof, kväverik karaktär med föga årsbestående förmaskikt.

Sållning: Mestadels tunn lövförna av alm, lönn och brännässla vid basen (insidan) av gråstensgärdet. Sällprovsvolym (lufttorkad) 9 dl. Tolv snäckarter, bl.a. *Balea perversa*.

Provpunkt Ed:2 (22)

Provtagningsdatum: 1994-09-25.

Belägenhet: Sk. Kiviks Esperöd, 100 m NO om huvudbyggnaden. RN 140158/617335. Utanför nationalparken.

Biotop: Gråstensgärde intill vägen. Längs muren trädrad av ask med inslag av alm. På insidan *Rosa*, m.m.

Sållning: Förna på insidan av stengärdet, bland nedtrillade stenar, samt uppe på muren. Sällprovsvolym (lufttorkad) 10 dl. Tjugofyra snäckarter, bl.a. *Cochlicopa lubricella* och *Truncatellina costata*. Sålunda hela inventeringens artrikaste prov med avseende på terrestra arter. Provet var dock inte speciellt individrikt.

pH (kolorim., Scandiduct): 7.

Observationer utanför provtagningspunkterna

Bålgeting 1 i SV delen av skötselomr. 23.

Lohmanders provpunkter

Provpunkt L1:1

Provtagningsdatum: 1925-06-29

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud, O om punkt 117,2.

Biotop: Öppen klapperstenig strandslutning. Inget sällprov.

Provpunkt L1:2

Provtagningsdatum: 1930-06-24

Belägenhet: Mellby s:n, S om Stenshuvud, O om punkt 117,2, vid stranden.

Biotop: Stenig strand med några nyponsnår. Inget sällprov.

Provpunkt L1:3

Provtagningsdatum: 1949-05-17

Belägenhet: Mellby s:n, SO om Stenshuvud.

Biotop: Strandzon på sandstrand; torrängsvegetation. Inget sällprov.

Provpunkt L2:1

Provtagningsdatum: 1949-09-26

Belägenhet: Mellby s:n, S om Stenshuvud, strax innan bäckravinen. (Läge något osäkert, bl.a. hur långt ifrån stranden punkten ligger, likaså finns det två olika bäckraviner att välja mellan. Därför har jag inte satt ut någon punkt på kartan.)

Biotop: Stenig torräng med gles vegetation av *Carex arenaria*, *Hieracium pilosella*, *Thymus*, *Galium verum* m.m., spridda nypon- och enbuskar. Inget sållprov.

Provpunkt L26:1

Provtagningsdatum: 1925-06-29.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud, på O-sidan i branterna mot havet.

Biotop: I skrevor och blockras bland rikl. löv av lind och ek, *Lonicera*, ormbunkar, eljest sparsam vegetation.

Provpunkt L26:2

Provtagningsdatum: 1925-06-29.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud, på O-sidan, nedanför branterna, nära havet.

Biotop: Nedanför branterna, gammal klapper med klippartier, m.el.m. övervuxet av ekkratt och *Lonicera*, med öppnare fläckar, rikligt löv under krattet föga vegetation, nära stranden.

Provpunkt L26:3

Provtagningsdatum: 1925-06-29.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud, på syd och sydöstsidan.

Biotop: I sprickdalar och skrevor med ek och lind, rikligt multnande löv, men helt sparsam vegetation.

Provpunkt L26:4

Provtagningsdatum: 1926-07-31.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud, i blockras på N-sidan. Lohmanders Lok. 3.

Biotop: I blockras med lind, mest enbart löv, enstaka *Dryopteris filix-mas*.

Provpunkt L26:5

Provtagningsdatum: 1926-07-31.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud, överst i N-sidans block- och stenras. Lohmanders Lok. 4.

Biotop: Lind och asp, tämligen ljusst, *Polypodium vulgare* och något gräs, mest löv, något ljung.

Provpunkt L26:6

Provtagningsdatum: 1926-07-31.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud, små sprickdalar och skrevor i S-sidans sluttning. Lohmanders Lok. 5.

Biotop: Små sprickdalar och skrevor, lind-ek och avenbok, mest rent löv, delvis på smärre stenraspartier, men även på mylla, i den sparsam vegetation mest *Oxalis acetosella* och *Lamiastrum galeobdolon*, ställvis rätt mycket *Dryopteris filix-mas* och *Dryopteris austriaca* (lundbräken).

Provpunkt L26:7

Provtagningsdatum: 1926-07-31.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud, i V- sluttningen. Lohmanders Lok. 6.

Biotop: Bokskog med hassel, även enbuskar, gräs-blåbär. Exakt läge osäkert. Punkten är placerad på min karta efter den punkt som kan komma ifråga på den topografiska kartan som jag haft som underlag.

Provpunkt L26:8

Provtagningsdatum: 1949-06-07.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvuds S-sida. Förefaller i stort sett vara identisk med L26:6 provtagen 1926-07-31, och i stort sett L6:3 provtagen 1925-06-29. Ej utmärkt med egen ring på min karta.

Biotop: Klyfta och rassluttningar mot S, med avenbok, lind, något ek. Rikligt med kaprifol, try. *Dryopteris filix-mas*, *Geranium robertianum*, *Poa nemoralis*, *Sedum telephium* mm.

Provpunkt L26:9

Provtagningsdatum: 1949-06-07.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvuds SO-hörn, 700 m SSO om triangelpunkt.

Biotop: Ekkratt med något hassel på strandklippor och blockfält vid stranden. Mest löv, sparsam vegetation av kaprifol, *Poa nemoralis*, *Solidago* mm.

Provpunkt L26:10

Provtagningsdatum: 1949-06-11.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud nära SO-hörnet.

Biotop: Skuggig, blockrik klyfta med lind, nedanför högt blockras mot O. Inslag av ek, kaprifol, sparsamt med ormbunkar, *Geranium robertianum*, *Poa nemoralis*.

Provpunkt L26:11

Provtagningsdatum: 1949-06-11.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud nära SO-hörnet, upptill i hög rasbrant. Markeringen på kartan något osäker.

Biotop: Hög rasbrant. Bård av lind, ek längs flankerande klippvägg mot O. Lövrikt; sparsam vegetation av ormbunkar m.m.

Provpunkt L26:12

Provtagningsdatum: 1949-06-11.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud vid SO-hörnet, överst i högt öppet blockras mot SO. Markeringen på kartan något osäker.

Biotop: Högt öppet blockras mot SO, nedanför stup. Bård av lind, ek. Kaprifol, *Poa nemoralis*, *Melica nutans* (Anm: vid detta tillfälle mycket torr väderlek).

Provpunkt L26:13

Provtagningsdatum: 1949-06-28.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvuds O-slutning, norrut, 300 m SO om triangelpunkt.

Biotop: Blockrika klyftor med lind, nedåt ekktratt. Riklig kaprifol, lövförna, i övrigt sparsam vegetation.

Provpunkt L26:14

Provtagningsdatum: 1949-06-28.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud nära SO-hörnet. Samma lokal som 26:12.

Biotop: Bård av lind, ek upptill i blockras, se i övrigt beskrivning under 26:12.

Provpunkt L28:1

Provtagningsdatum: 1949-09-30.

Belägenhet: Mellby s:n, Svinaberga, 800 m OSO p. 116 (Waldén har antecknat att punkten är belägen strax NV om L30:3, men jag tolkar det snarare som NO om densamma). Punkten ligger uppenbarligen på gränsen mellan skötselområde 30 och 28.

Biotop: Alkärrigt i S-kanten av stort, öppet starrkärr.

Provpunkt L30:1

Provtagningsdatum: 1926-07-31.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud, albestånd nerom bergets V-sida. Lohmanders Lok. 7.

Biotop: Albestånd nerom bergets V-sida, skuggigt, stamgrupper med riklig förna omkring, löv från riset, mera lundartat och kärrigt, delvis *Rubus*-övervuxet, f.ö. dels *Filipendula ulmaria* med *Lamiastrum galeobdolon*, *Oxalis acetosella*, hallon, *Rubus* sp., dels *Aegopodium podagraria*, *Fragaria*, hasselskog omkring; gles markvegetation.

Provpunkt L30:2

Provtagningsdatum: 1949-06-11.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud, v. Svinaberga, 700 m OSO p. 116. (Jag är osäker på vilken punkt som *de facto* är p. 116, likaså är "v. Svinaberga" konfunderande, men om jag tolkat punkten L28:1 riktigt så bör även denna punkt vara ungefär riktigt tolkad.)

Biotop: Snårig avenbok-hasselskog i tämligen brant O-sluttning med spridda block. Rik lundörtsvegetation; *Pulmonaria*, *Sanicula europaea*, *Lamiae-strum galeobdolon*; sparsam förna.

Provpunkt L30:3

Provtagningsdatum: 1949-06-11.

Belägenhet: Mellby s:n, Stenshuvud, Svinaberga, 800 m OSO p. 116.

Biotop: Nertill i avenbok-hasselskogssluttning mot O. Rikligt med mossiga block, inslag av *Hedera*, *Galium odoratum*; rikligt förna.

Provpunkt L30:4

Provtagningsdatum: 1949-05-17.

Belägenhet: Mellby s:n, ca. 2 km O om Svabesholm.

Biotop: I avenbokskogen. Stenigt.

Provpunkt L33:1

Provtagningsdatum: 1926-07-31.

Belägenhet: Mellby s:n, N-sidan av Stenshuvud, nedanför rassluttningen (något osäker på exakt läge, därför även osäker på om punkten ligger i nuvarande skötselområde 33 eller 26). Lohmanders Lok. 2.

Biotop: Hasselskog på stenig mark nedanför N-sidans rassluttning, enstaka ek och lind, skuggat, *Galium odoratum*, *Anemone hepatica* och *nemorosa*, *Viola riviniana*, *Oxalis acetosella*, *Geranium robertianum*, *Geum urbanum*, *Lamiae-strum galeobdolon*, *Fragaria*, *Stellaria holostea*, *Pulmonaria*, *Campanula trachelium*, *Melica uniflora*, etc.

Provpunkt L37:1

Provtagningsdatum: 1926-07-31.

Belägenhet: Mellby s:n, ca 500 m N om Stenshuvud. Lohmanders Lok. 1.

Biotop: Ett stycke norr om berget. Stenig hasselskog med avenbok på klapperrik mark (trol. gammal strandvall), ej riklig förna, i markvegetationen i synnerhet *Lamiae-strum galeobdolon*, *Oxalis acetosella*, *Anemone hepatica*, *Viola riviniana*, *Melica uniflora*, *Melampyrum pratense*, etc.

Provpunkt L49:1

Provtagningsdatum: 1949-06-11.

Belägenhet: Mellby s:n, SV om Stenshuvud, 1200 m SSV om triangelpunkt (läge ngt oklart). (Enligt punkt på kartan tolkar jag provpunkten som alkärret i skötselområde 49 och då är avståndet ca 950 m SSV om triangelpunkten.)

Biotop: Alkärre med ek. Mest löv på kärmylla. Skuggigt.

Provpunkt LEd:1

Provtagningsdatum: 1925-06-30

Belägenhet: Mellby s:n, Kiviks Esperöd, parkmur. Enligt markering på topografiska kartan troligen identisk med min Ed:2.

Biotop: Bland rikligt multnande löv mellan nerrasade stenar på insidan av parkmur, skuggade under lönn och ask.

Provpunkt LEd:2

Provtagningsdatum: 1925-06-25

Belägenhet: Mellby s:n, Kiviks Esperöd, parkmur.

Biotop: Plock på parkmur, mer el. mindre ask-lönnskuggad. Jfr sållprovet. Enbart handplockning, sannolikt samma lokal som LE:1.

Provpunkt LEd:3

Provtagningsdatum: 1925-06-30

Belägenhet: Mellby s:n, Kiviks Esperöd, i strandskogen vid havet. För lokalerna LEd:3-6 finns två prickar på topografiska kartan, ingen av dem riktigt strandnära. Det är oklart vilka lokaler som hör till vilka av dessa båda lägen.

Biotop: I strandskogen vid havet, mest lundartat, under al på blockrik mark strax innanför stranden, i förnan även tång.

Provpunkt LEd:4

Provtagningsdatum: 1925-06-30

Belägenhet: Mellby s:n, Kiviks Esperöd, vid stranden på sanddynmark.

Biotop: Vid stranden på sanddynmark. Under stenar i gärdesgård. Delvis fuktigt med albuskgrupper. Troligtvis endast handplock.

Provpunkt LEd:5

Provtagningsdatum: 1926-07-28

Belägenhet: Mellby s:n, Kiviks Esperöd, i lövskog nära stranden.

Biotop: I lövskog nära stranden, dels mera lundartat, dels alkärrartat med stamgrupper och socklar, mest skuggigt. *Filipendula ulmaria*, *Athyrium filix-femina*, *Geranium robertianum* och diverse gräs, även mossigt, sandig mylla.

Provpunkt LEd:6

Provtagningsdatum: 1926-07-28

Belägenhet: Mellby s:n, Kiviks Esperöd, i strandskogen vid havet.

Biotop: I strandskogen, med al vid lagunartade partier innanför sand-klapperstrandvallen, skuggigt, riklig risig förna (hopsvämmat) bl.a. blåmussla i sållgodset.

TAB. 1. SNÄCKOR OCH SNIGLAR I STENSHUVUD- OCH ESPERÖDSREGIONEN 1925-1998

Provnummer		1:1	L1:1	L1:2	L1:3	2:1	2:2	L2:1	3:1	9:1	15:1	16:1
Datum		1992-09-19	1925-06-29	1930-06-24	1949-05-17	1992-09-19	1994-09-24	1949-09-26	1994-09-24	1994-09-24	1994-09-24	1994-09-24
Provvoly (torr)		11 dl	Enb. obs.	Enb. obs.	Enb. obs.	11 dl	8 dl	Enb. obs.	5,5 dl	Enb. obs.	10 dl	13 dl
Terrestra arter												
Skalbärande arter												
<i>Carychium minimum</i>	ängsdvärgsnäcka					mktrk			mktrk			
<i>Carychium tridentatum</i>	skogsdvärgsnäcka					16			23			9
<i>Cochlicopa lubrica</i>	allmän agatsnäcka								13			6
<i>Cochlicopa lubricella</i>	mindre agatsnäcka	10										
<i>Cochlicopa sp</i>	obset. agatsnäcka											
<i>Columella edentula</i>	slät skruvsnäcka								2			
<i>Columella aspera</i>	sträv skruvsnäcka						1				2	23
<i>Truncatellina costulata</i>	ribbcylindersnäcka											
<i>Vertigo pusilla</i>	dvärggrynsnäcka	2										32
<i>Vertigo antivertigo</i>	hjärtgrynsnäcka					5						
<i>Vertigo substriata</i>	strimgrynsnäcka											27
<i>Vertigo angustior</i>	smalgrynsnäcka											
<i>Vertigo pygmaea</i>	ängsgrynsnäcka											
<i>Vertigo alpestris</i>	rösegrynsnäcka						1					
<i>Pupilla muscorum</i>	ängspuppsnäcka											
<i>Lauria cylindracea</i>	tandpuppsnäcka											mktrk
<i>Vallonia pulchella</i>	ängsgrässnäcka											
<i>Vallonia excentrica</i>	hedgrässnäcka							+				
<i>Vallonia costata</i>	ribbgrässnäcka	1										
<i>Acanthinula aculeata</i>	taggsnäcka								2		9	trk
<i>Ena obscura</i>	barksnäcka											
<i>Succinea putris</i>	större bärnstensnäcka								1			
<i>Punctum pygmaeum</i>	punktsnäcka	3				trk	3		23		4	37
<i>Discus rotundatus</i>	fläckdisksnäcka					1 j			20		13	trk
<i>Vitrea pellucida</i>	glassnäcka	8										7
<i>Vitrea crystallina</i>	större kristallsnäcka					3			13			
<i>Vitrea contracta</i>	mindre kristallsnäcka											1
<i>Nesovitrea hammonis</i>	strimglansnäcka					4 t+v			5 t		16 t+v	18 t+v
<i>Aegopinella pura</i>	mindre skogsglansnäcka					8 v			4 v		1 b	13 b+v
<i>Aegopinella nitidula</i>	större skogsglansnäcka										2	10
<i>Oxychilus alliarius</i>	löksnäcka					1						2
<i>Zonitoides nitidus</i>	kärrglansnäcka											
<i>Euconulus fulvus</i>	allmän konsnäcka	1				3	3		5		1	12
<i>Euconulus alderi</i>	kärrkonsnäcka					7						
<i>Cochlodina laminata</i>	slätspolsnäcka								1 j	+	1	6
<i>Macrogastera plicatula</i>	mångtandspolsnäcka											
<i>Clausilia bidentata</i>	strimspolsnäcka	mktrk							1 ad		+	15
<i>Balea perversa</i>	klippspolsnäcka		1	+							1	
<i>Perforatella bidentata</i>	tandsnäcka					5			2		1 j	
<i>Perforatella incarnata</i>	bokskogsnäcka					1						2
<i>Trichia hispida</i>	skäggsnäcka											
<i>Euomphalia strigella</i>	sidensnäcka	2										
<i>Arianta arbustorum</i>	fläcklundsnäcka								1 j			
<i>Helicigona lapicida</i>	lössnäcka											
<i>Cepaea hortensis</i>	trädgårdssnäcka	1 ad lt5f										1† lt5f
<i>Helix pomatia</i>	vinbergssnäcka											
Sniqlar												
<i>Arion ater</i>	svart skogssniigel											
<i>Arion subfuscus</i>	brun skogssniigel									+	+	(b)
<i>Arion fasciatus</i>	parksnigel											
<i>Arion silvaticus</i>	vitsidig skogssniigel								+			
<i>Arion intermedius</i>	dvärgsnigel						+			+		
<i>Limax marginatus</i>	trädsniigel											+
<i>Limax cinereoniger</i>	gråsvart kölsniigel											
<i>Deroceras agreste</i>	ängssniigel											
<i>Deroceras reticulatum</i>	åkersniigel											
Limmiska arter												
<i>Planorbis planorbis</i>												
<i>Anisus leucostomus</i>						+			+			
<i>Bathyomphalus contortus</i>												
<i>Stagnicola cf. palustris</i>												
<i>Galba truncatula</i>						+			+			
<i>Aplexa hypnorum</i>	stor blåsnäcka											
<i>Valvata cristata</i>												
<i>Pisidium sp.</i>	ärtmussla					+			+			
Förkortningar												
ad - adult (fullvuxen)												t - typicus (normalfärgat)
im - immatur (ej fullvuxet skal)												b - brun
j - juvenil (ungt skal)												v - vit et viridula (grönvit form)
p - pullus (nykläckt skal)												lt0 - lutea (gul skal) obandad
fr - fragment												lt5f - lutea 5-fasciata (gul skal m 5 band)
† - skal tomt, dvs djuret dött												trk - talrik
+ - observerad, men ej kvantifierad												mktrk - mycket talrik

Provnummer	16:2	16:3	26:1	26:2	26:3	26:4	26:5	26:6	26:7	26:8	26:9	26:10
Datum	1994-09-24	1994-09-24	1992-09-19	1992-09-19	1992-09-19	1992-09-19	1992-09-19	1994-09-25	1994-09-25	1998-07-24	1998-07-24	1998-07-24
Provolym (torr)	8 dl	21 dl	22 dl	20 dl	7,5 dl	12 dl	Enb. obs.	26 dl	6 dl	14 dl	18 dl	33 dl
Terrestra arter												
Skalbärande arter												
<i>Carychium minimum</i>							13					2
<i>Carychium tridentatum</i>												
<i>Cochlicopa lubrica</i>			trk	2	4	7		5				
<i>Cochlicopa lubricella</i>			2	5				2		1 ad t		
<i>Cochlicopa sp</i>				2 p						2 j/im		1 j
<i>Columella edentula</i>	4					2						
<i>Columella aspera</i>	3	3		12	trk	1		15	3	22	13	45
<i>Truncatellina costulata</i>												
<i>Vertigo pusilla</i>	23		18		21	1		3		4 ad		1 ad
<i>Vertigo antivertigo</i>												
<i>Vertigo substriata</i>	3		11	5	28	1		8		6		3
<i>Vertigo angustior</i>												
<i>Vertigo pygmaea</i>												
<i>Vertigo alpestris</i>	1		1									
<i>Pupilla muscorum</i>												
<i>Lauria cylindracea</i>	1		2	trk				2			2 (ad+im)	
<i>Vallonia pulchella</i>												
<i>Vallonia excentrica</i>												
<i>Vallonia costata</i>												
<i>Acanthinula aculeata</i>	5	1	1		trk	trk		6		8		
<i>Ena obscura</i>												
<i>Succinea putris</i>												
<i>Punctum pygmaeum</i>			7	4	trk	3		42	1	41	3	7
<i>Discus rotundatus</i>	3	31	mktrk	16	mktrk	trk	+	mktrk	8	55	42 (1v)	46
<i>Vitrea pellucida</i>	1		1 †		3	21		2				1
<i>Vitrea crystallina</i>						7						
<i>Vitrea contracta</i>				1								
<i>Nesovitrea hammonis</i>	1 j	27 t+v	trk	6 t+v	6	8		26		24 (1 v)	32 (14 v)	33 (12v)
<i>Aegopinella pura</i>					15 b+v	25 v		4 b+v		9 (7b+2v)	1 j v	2 j b
<i>Aegopinella nitidula</i>						1				1 j		
<i>Oxychilus allianus</i>	1 j	5	trk	trk	12	6		13	4	13	9	17
<i>Zonitoides nitidus</i>												
<i>Euconulus fulvus</i>			6	2	20	7		25		14	4	5
<i>Euconulus alderi</i>												
<i>Cochlodina laminata</i>	4	+			3	2	+	+				
<i>Macrogastra plicatula</i>	25				1	7	+	1				
<i>Clausilia bidentata</i>				9	6	20	+	2			1 ad †	
<i>Balea perversa</i>	7			trk								
<i>Perforatella bidentata</i>												
<i>Perforatella incarnata</i>	1 j		1 †						1 j			2
<i>Trichia hispida</i>												
<i>Euomphala strigella</i>												
<i>Arianta arbustorum</i>					5 p	10 j						
<i>Helicigona lapicida</i>	+			3				2				
<i>Cepaea hortensis</i>				1 ad lto								
<i>Helix pomatia</i>												
Sniqlar												
<i>Arion ater</i>	+	+							+			
<i>Arion subfuscus</i>												
<i>Arion fasciatus</i>												
<i>Arion silvaticus</i>												
<i>Arion intermedius</i>							+					
<i>Limax marginatus</i>	+											
<i>Limax cinereoniger</i>												
<i>Deroceras agreste</i>												
<i>Deroceras reticulatum</i>												
Limniska arter												
<i>Planorbis planorbis</i>												
<i>Anisus leucostomus</i>												
<i>Bathymorphus contortus</i>												
<i>Stagnicola cf. palustris</i>												
<i>Galba truncatula</i>												
<i>Aplexa hypnorum</i>												
<i>Valvata cristata</i>												
<i>Placidium sp.</i>												
Förkortningar												
ad - adult (fullvuxen)			t - typicus (normalfärgat)									
im - immatur (ej fullvuxet skal)			b - brun									
j - juvenil (ungt skal)			v - vit el viridula (grönvit form)									
p - pullus (nykläckt skal)			lto - lutea (gult skal) obandad									
fr - fragment			l5f - lutea 5-fasciata (gult skal m 5 band)									
† - skal tomt, dvs djuret dött			trk - talrik									
+ - observerad, men ej kvantifierad			mktrk - mycket talrik									

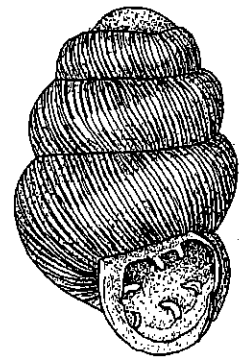
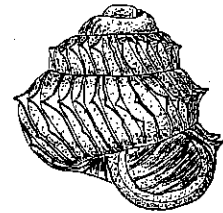
Provnummer	L26:1	L26:2	L26:3	L26:4	L26:5	L26:6	L26:7	L26:8	L26:9	L26:10	L26:11	L26:12	L26:14	L26:13	28:1	
Datum	1925-06-29	1925-06-29	1925-06-29	1926-07-31	1926-07-31	1926-07-31	1926-07-31	1949-06-07	1949-06-07	1949-06-11	1949-06-11	1949-06-11	1949-06-28	1949-06-28		
Provvoly (torr)															16 dl	
Terrestra arter																
Skalbärande arter																
<i>Carychium minimum</i>																
<i>Carychium tridentatum</i>			70		1	5										
<i>Cochlicopa lubrica</i>	5	15	17	144	27	6		20		110	30					
<i>Cochlicopa lubricella</i>	10	19	12	25	5	14		13	5	10	44	24	60	6		
<i>Cochlicopa sp</i>																
<i>Columella edentula</i>			24	4		11				19						
<i>Columella aspera</i>	31	53	32	3	1	27	5	90	27	98	191	113	171	15		
<i>Truncatellina costulata</i>																
<i>Vertigo pusilla</i>	21	11	35	83	16	87	8	18		118	108	47	65	3		
<i>Vertigo antivertigo</i>															1	
<i>Vertigo substriata</i>	2	16	13	166	31	97	15	15		95	81	11	24			
<i>Vertigo angustior</i>		3	9			175		6		204						
<i>Vertigo pygmaea</i>																
<i>Vertigo alpestris</i>		1		7	1	131		1		4	23	13	1			
<i>Pupilla muscorum</i>																
<i>Lauria cylindracea</i>	3	10	30			3		1		1	203	572	1464			
<i>Vallonia pulchella</i>																
<i>Vallonia excentrica</i>																
<i>Vallonia costata</i>																
<i>Acanthinula aculeata</i>	25	21	39	12	8	30	3	8		13	16	12	6			
<i>Ena obscura</i>																
<i>Succinea putris</i>																
<i>Punctum pygmaeum</i>	9	9	23	28	1	22	7	19	6	98	98	31	25	7	1	
<i>Discus rotundatus</i>	52	78	63	180	36	123	8	162	42	79	121	286	505	23		
<i>Vitrina pellucida</i>		1	1	1			1			5						
<i>Vitrea crystallina</i>				69	20				1							
<i>Vitrea contracta</i>			1							1						
<i>Nesovitrea hammonis</i>	13	27	5	30	3	21	8	63	112	69	52	6	31	26	4	
<i>Aegopinella pura</i>		4	8	3			2	1		19						
<i>Aegopinella nitidula</i>	6	1	5	1		1	1	2	2	6	2	2	2			
<i>Oxychilus alliarius</i>		2		1	2	5	1	2	2	8	6	7	6	1		
<i>Zonitoides nitidus</i>															trk	
<i>Euconulus fulvus</i>	25	33	39	146	17	48	8	19	6	35	93	13	16	9		
<i>Euconulus alderi</i>															17	
<i>Cochlodina laminata</i>	4	2	3	1					1	3	1		1	1		
<i>Macrogaster plicatula</i>	2	2	20	63	4					148	2					
<i>Clausilia bidentata</i>			3	36	1	9		10		12	16	1	+			
<i>Balea perversa</i>												1				
<i>Perforatella bidentata</i>																
<i>Perforatella incarnata</i>			2							2						
<i>Trichia hispida</i>																
<i>Euomphalia strigella</i>																
<i>Arianta arbustorum</i>																
<i>Helicigona lapicida</i>			3					1			1	1				
<i>Cepaea hortensis</i>																
<i>Helix pomatia</i>																
Sniglar																
<i>Arion ater</i>																
<i>Arion subfuscus</i>																
<i>Arion fasciatus</i>																
<i>Arion silvaticus</i>																
<i>Arion intermedius</i>	+															
<i>Limax marginatus</i>																
<i>Limax cinereoniger</i>																
<i>Deroceras agreste</i>																
<i>Deroceras reticulatum</i>																
Limniska arter																
<i>Planorbis planorbis</i>															+	
<i>Anisus leucostomus</i>																
<i>Bathymphalus contortus</i>															+	
<i>Stagnicola cf. palustris</i>															+	
<i>Galba truncatula</i>																
<i>Aplexa hypnorum</i>																
<i>Valvata cristata</i>															+	
<i>Pisidium sp.</i>															+	
Förkortningar																
ad - adult (fullvuxen)																t - typicus (normalfärgat)
im - immatur (ej fullvuxet skal)																b - brun
j - juvenil (ungt skal)																v - vit el viridula (grönvit form)
p - pullus (nykläckt skal)																lt0 - lutea (gult skal) obandad
fr - fragment																lt5f - lutea 5-fasciata (gult skal m 5 band)
† - skal tomt, dvs djuret dött																trk - talrik
+ - observerad, men ej kvantifierad																mktrk - mycket talrik

Provnummer	L28:1	L30:1	L30:2	L30:3	L30:4	32:1	L33:1	L33:2	34:1	35:1	L49:1	51:1	56:1	56:2
Datum	1949-09-30		1949-06-11	1949-06-11	1949-05-17	1992-09-19	1926-07-31	1926-07-31	1994-09-25	1994-09-25	1949-06-11	1992-09-19	1994-09-24	1994-09-24
Provvolyt (torr)					Enb. obs.	6 dl			13 dl	5 dl		11 dl	3 dl?	5 dl
Terrestra arter														
Skalbärande arter														
<i>Carychium minimum</i>		99				1						trk	31	6
<i>Carychium tridentatum</i>		5		10		9	21	27				flera 100 ex	33	19
<i>Cochlicopa lubrica</i>	14	17				9		6				19	14	24
<i>Cochlicopa lubricella</i>		1	2	3			9	12						
<i>Cochlicopa sp</i>														
<i>Columella edentula</i>		10		2		7	2	2				6		
<i>Columella aspera</i>			5	3					5	1				
<i>Truncatellina costulata</i>														
<i>Vertigo pusilla</i>	1	34	15	8			18	22	trk	1		7		
<i>Vertigo antivertigo</i>	11													
<i>Vertigo substriata</i>	1	5	1	9			6	3	11			1		
<i>Vertigo angustior</i>												2		
<i>Vertigo pygmaea</i>														
<i>Vertigo alpestris</i>														
<i>Pupilla muscorum</i>														
<i>Lauria cylindracea</i>														
<i>Vallonia pulchella</i>														
<i>Vallonia excentrica</i>														
<i>Vallonia costata</i>									2					
<i>Acanthinula aculeata</i>		22	14	7		trk	47	32	7			17		
<i>Ena obscura</i>		2					2	1				1		
<i>Succinea putris</i>													3 j	
<i>Punctum pygmaeum</i>	26	1	20	25		1	1	10	34		165	trk	29	5
<i>Discus rotundatus</i>	3	17	2	50		14	6	2	6	6		mktrk	20	2
<i>Vitrina pellucida</i>		4						1	9	1 j		8	1	1
<i>Vitrea crystallina</i>	2	8		7		8			1 j			17	1 j	6
<i>Vitrea contracta</i>			1				1	1						
<i>Nesovitrea hammonis</i>	9	17	20	38		3	1	4	14 t	8 t	3	7 t+v		7 t
<i>Aegopinella pura</i>		2	10	6			8	12	3 b+v			31 b+v	6 v	5 v
<i>Aegopinella nitidula</i>				2				1	1 j			21	5	2
<i>Oxychilus alliarius</i>			2	7								9		
<i>Zonitoides nitidus</i>	48												8	
<i>Euconulus fulvus</i>	9	17	16	13				1	1		2	11		2
<i>Euconulus alderi</i>	77												4	
<i>Cochlodina laminata</i>	1	25	3	3		3	2		1	1		5	13	3
<i>Macrogastera plicatula</i>						3		1	6			3	29	13
<i>Clausilia bidentata</i>		19	1	+		3	9	5	17			1	1	
<i>Balea perversa</i>														
<i>Perforatella bidentata</i>	29	2				2					1		2	1 j
<i>Perforatella incarnata</i>				1		3					1	4	14	3 j
<i>Trichia hispida</i>													2	2
<i>Euomphalia strigella</i>														
<i>Arianta arbustorum</i>						3				1 j		ca 50	12	9
<i>Helicigona lapicida</i>														
<i>Cepaea hortensis</i>								1					+ ll0f&5f	+ ll5f
<i>Helix pomatia</i>													+	
<i>Sniglar</i>														
<i>Arion ater</i>													+	+
<i>Arion subfuscus</i>					+									
<i>Arion fasciatus</i>														
<i>Arion silvaticus</i>					+								+	+
<i>Arion intermedius</i>							+		+					+
<i>Limax marginatus</i>														
<i>Limax cinereoniger</i>					+									
<i>Deroceras agreste</i>														
<i>Deroceras reticulatum</i>													+	
Limniska arter														
<i>Planorbis planorbis</i>														
<i>Anisus leucostomus</i>														
<i>Bathyomphalus contortus</i>														
<i>Stagnicola cf. palustris</i>														
<i>Galba truncatula</i>													+	
<i>Aplexa hypnorum</i>														
<i>Valvata cristata</i>														
<i>Plisidium sp.</i>						+							+	+

Förkortningar

ad - adult (fullvuxen)	1 - typicus (normalfärgat)
im - immatur (ej fullvuxet skal)	b - brun
j - juvenil (ungt skal)	v - vit el viridula (grönvit form)
p - pullus (nykläckt skal)	ll0 - lutea (gult skal) obandad
fr - fragment	ll5f - lutea 5-fasciata (gult skal m 5 band)
† - skal tomt, dvs djuret dött	trk - talrik
+ - observerad, men ej kvantifierad	mktrk - mycket talrik

Provnummer	Ed:1	Ed:2	LEd:1	LEd:2	LEd:3	LEd:4	LEd:5	LEd:6
Datum	1994-09-25	1994-09-25	1925-06-30	1925-06-30	1925-06-30	1925-06-30	1926-07-28	1926-07-26
Provvolyum (litr)	9 dl	10 dl		Enb. Plock.		Enb. Plock.		
Terrestra arter								
Skalbärande arter								
<i>Carychium minimum</i>					9		13	30
<i>Carychium tridentatum</i>			1		23		10	6
<i>Cochlicopa lubrica</i>	6	1 ad	3		31	1	73	40
<i>Cochlicopa lubricella</i>		2 j	11		16			
<i>Cochlicopa</i> sp								
<i>Columella edentula</i>								
<i>Columella aspera</i>								
<i>Truncatellina costulata</i>		14	42					
<i>Vertigo pusilla</i>	6	mktrk	425	16				
<i>Vertigo antivertigo</i>								
<i>Vertigo substriata</i>			2		1			
<i>Vertigo angustior</i>								
<i>Vertigo pygmaea</i>						1		
<i>Vertigo alpestris</i>		13	21	23				
<i>Pupilla muscorum</i>				5				
<i>Lauria cylindracea</i>								
<i>Vallonia pulchella</i>					1	1		2
<i>Vallonia excentrica</i>								
<i>Vallonia costata</i>		trk	144	6				
<i>Acanthinula aculeata</i>		2			4			
<i>Ena obscura</i>		1 ad	2	4				
<i>Succinea putris</i>								1
<i>Punctum pygmaeum</i>		13	6		28			30
<i>Discus rotundatus</i>		2	3				5	2
<i>Vitrea pellucida</i>	57	trk	16		2	1		4
<i>Vitrea crystallina</i>							76	43
<i>Vitrea contracta</i>		1 fr						
<i>Nesovitrea hammonis</i>					41	1	11	22
<i>Aegopinella pura</i>		2 v	1				9	2
<i>Aegopinella nitidula</i>		3			2		8	2
<i>Oxychilus alliarius</i>		5	4					
<i>Zonitoides nitidus</i>					1			17
<i>Euconulus luvus</i>		2	17		50		8	19
<i>Euconulus alderi</i>								
<i>Cochlodina laminata</i>	4	7	9	1			2	
<i>Macrogastra plicatula</i>	4	5						
<i>Clausilia bidentata</i>	8	trk	121	43	18		6	
<i>Balea perversa</i>	2			27				
<i>Perforatella bidentata</i>							36	
<i>Perforatella incarnata</i>	6	1						
<i>Trichia hispida</i>	4	1						
<i>Euomphalia strigella</i>	1	1						
<i>Arianta arbustorum</i>	2	25 p	1					
<i>Helicigona lapicida</i>		2 p						
<i>Cepaea hortensis</i>	2		1					1
<i>Helix pomatia</i>								
Sniglar								
<i>Arion ater</i>								
<i>Arion subfuscus</i>			+					
<i>Arion fasciatus</i>			+					
<i>Arion silvaticus</i>			+					
<i>Arion intermedius</i>			+					
<i>Limax marginalis</i>								
<i>Limax cinereoniger</i>								
<i>Deroceras agreste</i>						trk		
<i>Deroceras reticulatum</i>								
Limniska arter								
<i>Planorbis planorbis</i>								
<i>Anisus leucostomus</i>								
<i>Bathymorphus contortus</i>								
<i>Stagnicola cf. palustris</i>								
<i>Galba truncatula</i>								2
<i>Aplexa hypnorum</i>								1
<i>Valvata cristata</i>								
<i>Pisidium</i> sp.								
Förkortningar								
ad - adult (fullvuxen)				t - typicus (normalfärgat)				
im - immatur (ej fullvuxet skal)				b - brun				
j - juvenil (ungt skal)				v - vit el viridula (grönvit form)				
p - pullus (nykläckt skal)				lt0 - lutea (gult skal) obandad				
fr - fragment				lt5f - lutea 5-fasciata (gult skal m 5 band)				
† - skal tomt, dvs djuret dött				trk - talrik				
+ - observerad, men ej kvantifierad				mktrk - mycket talrik				

*Vertigo substriata**Acanthinula aculeata**Clausilia pumila**Balea perversa*

TAB. 2. ÖVERSIKT AV MOLLUSKFYND I STENSHUVUDREGIONEN 1820-1998					
Observera att insamlingarna haft delvis olika geografisk och biotopmässig omfattning		1820-1870	1925-1949	1992-1998	Totalt i området
		Nilsson m.fl.	Lohmander	Gärdenfors	
		Mest Esperöd	Stenshuvud och Esperöd	Mest Stenshuvud	
Terrestra arter					
Skalbärande arter					
<i>Carychium minimum</i>	ängsdvärgsnäcka	X	X	X	X
<i>Carychium tridentatum</i>	skogsdvärgsnäcka	X	X	X	X
<i>Cochlicopa lubrica</i>	allmän agatsnäcka		X	X	X
<i>Cochlicopa lubricella</i>	mindre agatsnäcka	X	X	X	X
<i>Columella edentula</i>	slät skruvsnäcka		X	X	X
<i>Columella aspera</i>	sträv skruvsnäcka		X	X	X
<i>Truncatellina costulata</i>	ribbcylindersnäcka	X			X
<i>Truncatellina cylindrica</i>	hedcylindersnäcka	X	X	X	X
<i>Vertigo pusilla</i>	dvärggrynsnäcka	X	X	X	X
<i>Vertigo antivertigo</i>	hjärtgrynsnäcka		X	X	X
<i>Vertigo substriata</i>	strimgrynsnäcka		X	X	X
<i>Vertigo angustior</i>	smalgrynsnäcka		X		X
<i>Vertigo pygmaea</i>	ängsgrynsnäcka	X	X		X
<i>Vertigo alpestris</i>	rösegrynsnäcka	X	X	X	X
<i>Pupilla muscorum</i>	ängspuppsnäcka	X	X		X
<i>Lauria cylindracea</i>	tandpuppsnäcka		X	X	X
<i>Vallonia pulchella</i>	ängsgrässnäcka		X		X
<i>Vallonia excentrica</i>	hedgrässnäcka	X	X		X
<i>Vallonia costata</i>	ribbgrässnäcka	X	X	X	X
<i>Acanthinula aculeata</i>	taggsnäcka	X	X	X	X
<i>Ena obscura</i>	barksnäcka	X	X	X	X
<i>Succinea putris</i>	större bärnstenssnäcka	X	X	X	X
<i>Punctum pygmaeum</i>	punktsnäcka	X	X	X	X
<i>Discus rotundatus</i>	fläckdisksnäcka	X	X	X	X
<i>Vitrea pellucida</i>	glassnäcka	X	X	X	X
<i>Vitrea crystallina</i>	större kristallsnäcka	X	X	X	X
<i>Vitrea contracta</i>	mindre kristallsnäcka	X	X	X	X
<i>Nesovitrea hammonis</i>	strimglanssnäcka		X	X	X
<i>Aegopinella pura</i>	mindre skogsglanssnäcka	X	X	X	X
<i>Aegopinella nitidula</i>	större skogsglanssnäcka	X	X	X	X
<i>Oxychilus allarius</i>	löksnäcka		X	X	X
<i>Zonitoides nitidus</i>	kårgianssnäcka	X	X	X	X
<i>Euconulus fulvus</i>	allmän konsnäcka	X	X	X	X
<i>Euconulus alderi</i>	kärrkonsnäcka		X	X	X
<i>Cochlodina laminata</i>	slätspolsnäcka		X	X	X
<i>Macrogastera plicatula</i>	mångtandspolsnäcka	X	X	X	X
<i>Macrogastera ventricosa</i>	bukspolsnäcka	X			X
<i>Clausilia bidentata</i>	strimspolsnäcka	X	X	X	X
<i>Clausilia pumila</i>	klubbspolsnäcka	X			X
<i>Balea perversa</i>	klippspolsnäcka	X	X	X	X
<i>Bradybaena fruticum</i>	busksnäcka	X			X
<i>Perforatella bidentata</i>	tandsnäcka	X	X	X	X
<i>Perforatella incarnata</i>	bokskogssnäcka	X	X	X	X
<i>Trichia hispida</i>	skäggsnäcka			X	X
<i>Euomphalia strigella</i>	sidensnäcka	X		X	X
<i>Arianta arbustorum</i>	fläcklundsna	X	X	X	X
<i>Helicigona lapicida</i>	linssnäcka	X	X	X	X
<i>Cepaea hortensis</i>	trädgårdssnäcka	X	X	X	X
<i>Helix pomatia</i>	vinbergssnäcka			X	X
Sniglar					
<i>Arion ater</i>	svart skogssnigel	-	X	X	X
<i>Arion subfuscus</i>	brun skogssnigel	-	X	X	X
<i>Arion fasciatus</i>	parksnigel	-	X		X
<i>Arion silvaticus</i>	vitsidig skogssnigel	-	X	X	X
<i>Arion intermedius</i>	dvärgsnigel	-	X	X	X
<i>Limax marginatus</i>	trädsnigel	-		X	X
<i>Limax cinereoniger</i>	gråsvart kölsnigel	-	X		X
<i>Deroceras agreste</i>	ängssnigel	-	X		X
<i>Deroceras reticulatum</i>	åkersnigel	-		X	X
Antal arter snäckor		35	42	40	49
Antal arter sniglar		-	7	6	9
Totalt antal arter		35	49	46	58

Kommentarer till artlistan

Några enskilda arter

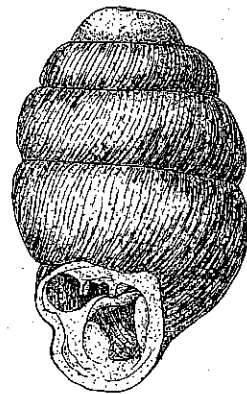
Nedan kommenteras några av de intressantare arter som påträffats av mig eller tidigare inventerare.

Cochlicopa lubricella (mindre agatsnäcka)

Detta är en art som är variabel både i avseende på morfologi och levnadssätt. Sålunda påträffar man den i alltifrån lundartade skogar till knastertorra hedmarker. Hela släktets artdifferentiering har diskuterats livligt ända sedan 1800-talet och fortfarande är systematiken inte fullt klarlagd. Henrik W. Waldén har under senare tid granskat svenskt material och anser att *C. lubricella* bör delas upp i två arter. På Stenshuvud är den företrädd av vad Waldén preliminärt benämner som *C. lubricella sensu stricto*. Vid jämförelse med Lohmanders provtagningar kan man ana en minskning i frekvens. Detta är i överensstämmelse med att Gårdenfors, Waldén & Wärebörn (1995, 1996) fann att arten/taxonet (i likhet med *C. lubrica*) hade minskat mycket kraftigt i skogsmark under senare decennier. Någon motsvarande undersökning inom torrmarker finns ej. Det är dock ett artkomplex som man i miljöövervakningssammanhang bör hålla ögonen på framöver. Arten är inte rödlistad.

Vertigo angustior (smalgrynsnäcka)

Denna knappt 2 mm höga, vänstervridna grynsnäcka har liksom föregående art ett besynnerligt habitatval, så tillvida att den förekommer i två till synes helt olika biotopkomplex. Dels i rika, tämligen torra ädellövskogar och torrare lövvegetation i öppna-halvöppna rasbranter-blockslutningar och på kalkpåverkade torrbackar-alvarmark. Detta förekomstsätt är vanligast i kusttrakter. Dels förekommer arten i kalkkärr, på kalkfuktängar och i öppnare sumpskogar. Kalkkärr-kalkfuktängar är det helt dominerande förekomstsättet i inlandet och detta uppträdande är vanligt även i kusttrakter. I kalkpåverkade strandbiotoper kan den även anträffas helt nära havet (von Proschwitz 1997).

Lohmander fann *V. angustior* i ganska stor mängd såväl 1926 som 1949 i några prover i S-SO-sluttningarna av huvudet. Speciellt under inventeringen 1994 och 1998 inriktade jag mycket av mina provtagningar på att återfinna arten, dock utan resultat. Lohmander fann den bara helt lokalt så det är naturligtvis inte uteslutet att jag trots allt missat arten. Det är i vilket fall högst troligt att smalgrynsnäckan, om den inte helt försvunnit från området, väsentligt har gått tillbaka. Jag kan se två möjliga orsaker till detta. (1) Stenshuvuds sluttningar har successivt blivit allt mer slutna. Dock i jämförelse med den biotopbeskrivning som Lohmander gav från sina provpunkter ser jag ingen väsentlig förändring,

dvs det gick utan problem att hitta provpunkter som stämde in på hans beskrivningar. (2) Arten har drabbats av markförsurningen. Gärdenfors m.fl. (1995, 1996) fann att många snäckarter hade minskat kraftigt i södra och sydvästra Sverige, med största sannolikhet till följd av tilltagande markförsurning. På Listerlandet i Blekinge förefaller också smalgrynsnäckan ha gått tillbaka. Vid en återinventering av en handfull lokaler påträffades arten enbart på en punkt helt nere vid havet (Lars Göran Olsén muntl.). Detta skulle kunna tolkas som att den slagits ut högre upp men att salter (katjoner) från havet buffrat försurningen helt strandnära. Enligt Ted von Proschwitz (muntl.) har inga minskningar setts på skalgrusbankar i Bohusläns skärgård eller t.ex. i Södermanlands och Upplands kustområden. Enligt Henrik W. Waldén tycks den under vissa förhållanden också klara relativt låga pH-världen; den har som lägst observerats vid pH 5,3 i förnan.

På 1993 års Rödlista (Ehnström, Gärdenfors & Lindelöv 1993) var *V. angustior* placerad i kategorin *Hänsynskrävande*. Den har dock avförts från den senaste rödlistan (Gärdenfors 2000), trots indikationer om minskning inom vissa delar av Sydsverige. Arten kan nämligen knappast anses som hotad ens på lång sikt i t.ex. Bohuslän eller på Öland och Gotland. Den är upptagen i EU:s habitatdirektivs appendix II.

***Truncatellina costulata* (ribbcylindersnäcka)**

En 2 mm hög tunnformig snäcka som är försedd med små hinnlika åsar samt tre små mynningständer. Den beskrevs som ny för vetenskapen (som *Pupa costulata*) 1823 av Sven Nilsson, just från Kiviks Esperöd. Platsen är sålunda artens s.k. typlokal. Det var inte Nilsson själv som hittade snäckan utan en man vid namn Landgren, som sannolikt var gäst hos Fallén (se nedan). Hans Lohmander återfann arten vid sitt besök i juni 1925 mellan nerrasade stenar på insidan av "parkmuren", sannolikt nere vid den nu asfalterade vägen (min Ed:2), att döma av topografiska kartans punkt. Jag känner inte till att någon sedan dess letat efter arten. Det var därför tillfredsställande att finna att den fortfarande finns kvar: I gråstensgårdet (på insidan mot åkern) intill den asfalterade vägen, 100 m NO huvudbyggnaden (Ed:2). Däremot fann jag den inte i själva parken (Ed:1).

Esperöd ligger utanför nationalparken och ännu är ingen *Truncatellina* hittad inom nationalparkens nuvarande gränser. *T. costulata* är i övrigt funnen på några andra lokaler i östra Skåne, några lokaler i östra Småland, Uppland, Östergötland, Västergötland samt på relativt många lokaler på Öland och Gotland. Den är placerad i kategorin *Missgynnad* på 2000 års rödlista (Gärdenfors 2000).

Gården Esperöd är värd några extra rader. Den ägdes under åren 1804-1830 av Carl Fredrik Fallén, professor i naturalhistoria och ekonomi i Lund. Esperöd blev därigenom ett populärt tillhåll för entomologer, andra zoologer och botanister. Därför är det inte bara ribbcylindersnäckan utan också en lång rad insekter, speciellt flugor och steklar, som har just Kiviks Esperöd som sin *locus typicus*. I detta sammanhang är det viktigt att ha med bestämningen Kiviks eftersom det bl.a. också finns ett Esperöd (nu vanligen stavat Äsperöd) väster om Skåne-Tranås. En av de flitigaste besökarna på Falléns gård, botanikprofessorn, entomologen och musikern Johan W. Zetterstedt, samlade nämligen också flitigt i Tranås Esperöd och beskrev mängder steklar och flugor nya för vetenskapen från båda platserna.

***Truncatellina cylindrica* (hedcylindersnäcka)**

En 2 mm hög tunnformig snäcka som skiljer sig från föregående art bl.a. genom att skalet endast har helt låga radiära ribbor samt att mynningen saknar tänder. Arten finns belagd med 1 ex i Naturhistoriska Riksmuseets samlingar från Esperöd, insamlad av Silvfersvärd. Varken Lohmander eller jag fann den vid våra inventeringar. Jag provtog dock inga biotoper som skulle vara optimala för arten. Arten är ej rödlistad.

***Lauria cylindracea* (tandpuppsnäcka)**

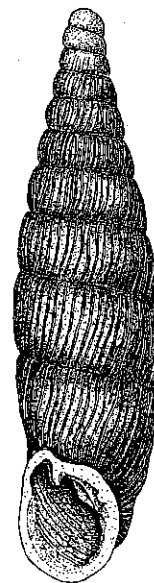
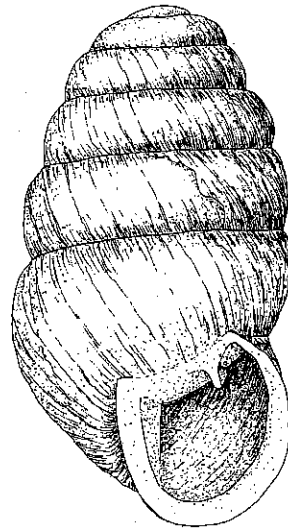
Denna ca 4 mm höga brunglänsande snäckas mest typiska habitat är halvskuggiga rasbranter. I Sverige är den utbredd och ofta mycket talrik på Gotland, men i övriga delar av landet generellt betydligt ovanligare med ofta långt mellan lokalerna. Den är förutom på Gotland funnen i Bohuslän (tre lokaler), Skåne (Kullen och Söderåsen), Blekinge (Hanö och Utklippan), Småland (bl.a Blå Jungfrun) och Västergötland (Vinga) (von Proschwitz 2000). Den är placerad i kategorin *Missgynnad* på 2000 års rödlista (Gärdenfors 2000).

Lohmander fann tandpuppsnäckan i mycket stora mängder i vissa prover, framförallt på O- och SO-sluttningarna av huvudet, men även på S-sluttningen. Jag återfann den i hela sektorn längs O-S-sluttningarna, om än ingenstans i sådana extrema mängder som Lohmanders L26:11, L26:12 och L26:13. Mina provpunkter hade kanske dock i snitt en större dragning åt S-SO-sluttningarna jämfört med Lohmanders något mera O-SO-orienterade prover.

Därtill fann jag den även (och som talrikast) längs Kortelshuvuds SO-sluttning, där Lohmander ej alls tog några prover.

***Macrogastera ventricosa* (bukspolsnäcka)**

En 16-19 mm hög spolsnäcka med ganska vid mynning som förekommer i fuktiga och näringsrika ädellövskogar eller lövrika blandskogar, främst i partier med översilande markvatten. Den har sina bästa förekomster längs Linderödsåsens NO-sluttningar, men förekommer i övrigt i västra och centrala Götaland upp till Dalsland. Arten uppgavs från Esperöd av A. W. Malm (publicerad 1855), men varken Lohmander eller jag fann den och den tycks numera vara borta från hela Stenshuvudområdet. Den är listad i kategorin *Missgynnad (NT)* enligt 2000 års rödlista (Gärdenfors 2000).

***Clausilia pumila* (klubbspolsnäcka)**

En 12-14 mm hög spolsnäcka som förekommer relativt sällsynt i fuktiga till blöta lövskogar, kärrskogar och rasbranter i Götaland och Svealand. Den finns belagd såväl i Naturhistoriska Riksmuseet som Zoologiska Museet i Lund från Esperöd av Lilljeborg (ej daterade men sannolikt insamlade kring 1850), men varken Lohmander eller jag fann den vid våra inventeringar. Det är rimligt att anta att arten numera är försvunnen från området. Arten är inte rödlistad.

***Balea perversa* (klippspolsnäcka)**

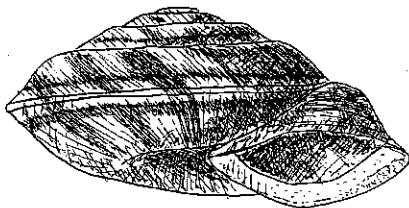
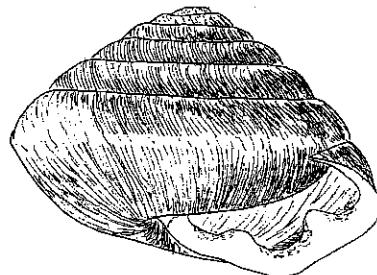
Landets minsta spolsnäcka (8-10 mm hög) och med en mynning som normalt saknar tänder. Den hittas ofta i stenmurar särskilt av kalksten, men även t.ex. i rasbranter och på skalgrusbankar vid kusten. Det finns vissa indikationer om att arten har gått tillbaka inom delar av landet (Waldén 1996). Någon sådan tendens kan inte skönjas i Stenshuvuds-materialet, men det kan vara väl värt att hålla ögonen på arten inom miljöövervakningen. Den är inte rödlistad.

***Perforatella bidentata* (tandsnäcka)**

Detta är en karakteristisk art med lågt konformigt, 7-8 mm brett skal som har en månformig mynning med två tydliga vita, knöllika tänder. Tandsnäckan lever på fuktiga eller blöta, gärna översilade marker, kärr och bäck-kanter, främst i ädellövskog eller annan sumplövskog, men förekommer även i halvöppna eller t.o.m. helt öppna kärr. Jag har funnit att på de platser där tandsnäcka finns förekommer nästan alltid många andra intressanta snäckarter, liksom krävande kärlväxter och ofta sällsynta svampar. På Stenshuvud fann jag den främst i al- och andra sumpskogar, men även i det nästan öppna kärret i skötselområde 2. Man kan inte utläsa några frekvensförändringar jämfört med Lohmanders inventeringar. Den är placerad i kategorin *Missgynnad* enligt 2000 års rödlista (Gärdenfors 2000).

***Aplexa hypnorum* (stor blåssnäcka)**

Detta är en limnisk snäcka (familjen Physidae, blåssnäckor) och ingår därför inte i undersökningen. Vid sällning i fuktiga marker händer det dock att man får med limniska arter och på en strandnära lokal nedanför Esperöd (LEd:6) fann Lohmander ett ex av *Aplexa hypnorum*. Skalet blir upp till 15 mm högt. Arten förekommer sällsynt och sporadiskt genom Götaland och östra Svealand upp till Jämtland samt Åsele lappmark (Hubendick 1949, von Proschwitz in litt.). Den lever främst i skogskärr och -dammar. Den är placerad i kategorin *Missgynnad* enligt 2000 års rödlista (Gärdenfors 2000).

*Helicigona lapicida**Perforatella bidentata*

Sammanfattande resultat och jämförelser med tidigare inventeringar

Totalt hittade jag 39 arter skalbärande landmollusker och 6 arter sniglar inom Stenshuvud nationalpark, dvs 45 terrestra arter. Jag letade inte efter några limniska arter, men 6 arter sötvattenssnäckor plus obestämda ärtmusslor (*Pisidium* sp.) kom ändå med vid provtagningarna. I Esperöd tillkom en landsnäcka (*T. costulata*). Lohmander hittade 35 arter landlevande snäckor och 5 arter sniglar inom nationalparken samt ytterligare 4 snäck- och 2 snigelarter i Esperödstrakten. Inom sistnämnda område provtog Lohmander inte enbart kring gården utan även nere vid strand och närliggande skog. Totalt fann vi (under åren 1925-1998) 41 (45 inkluderande Esperöd) arter skalbärande landsnäckor, 7 (9) arter sniglar, dvs 48 landlevande mollusker inom nationalparken och totalt 54 arter inkluderande Esperödsområdet. Inkluderar man 1800-talsfynden innebär detta att inom hela området, dvs. inklusive Esperödstrakten, är 58 arter landmollusker kända, varav 49 arter snäckor och 9 arter sniglar.

Femtiofyra arter under 1900-talet inom Stenshuvområdet är en bra siffra för ett område av den här storleken men alls inte svenskt rekord. Avsaknaden av kalkrik och fuktig ädellövskog med lång kontinuitet liksom öppna kalkkärr gör att några arter saknas.

I själva verket torde det dock finnas ytterligare några arter inom området, framför allt bland sniglarna. De sistnämnda är påtagligt dåligt representerade vid både Lohmanders och mina inventeringar och knappast alls nämnda från området av äldre författare. Hade man besökt området senare på hösten i fuktig väderlek eller med pannlampa under natten skulle bilden sannolikt te sig ganska annorlunda. Det är t.ex. mycket anmärkningsvärt att en art som *Limax tenellus* (svampsnigel) ej alls har påträffats och att *L. marginatus* (trädsnigel) och *L. cinereoniger* (gråsvart kölsnigel) enbart hittats inom vardera ett område.

I jämförelse med Lohmanders inventeringar kan konstateras att på det stora hela finns en stor överensstämmelse i artinnehållet från min inventering. Jag provtog dock vissa områden som Lohmander aldrig besökte och vice versa.

Inom nationalparken fann Lohmander tre arter som jag ej påträffade, nämligen *Vertigo angustior* (smalgrynsnäcka), *Vallonia excentrica* (hedgrässnäcka) och *Limax cinereoniger* (gråsvart kölsnigel). I gengäld fann jag åtta arter som Lohmander inte hittade, nämligen *Vallonia costata* (ribbgrässnäcka), *Succinea putris* (större bärnstenssnäcka), *Euomphalia strigella* (sidensnäcka), *Trichia hispida* (skäggsnäcka), *Arianta arbustorum* (fläcklundsnäcka), *Helix pomatia* (vinbergssnäcka), *Limax marginatus* (trädsnigel) och *Deroceras reticulatum* (åkersnigel). Fläcklundsnäcka hittade jag på hela 8 provpunkter inom nationalparken och i goda antal i Esperöd. Lohmander fann under alla sina provtagningar endast arten i ett exemplar i muren i Esperöd. Det är därför helt uppenbart att den har ökat högst påtagligt. Ett liknande mönster har setts på västkusten (Waldén 1992). För övriga arter gäller att jag fann dem i små numerär så det behöver inte betyda att någon av arterna har tillkommit sedan Lohmanders inventeringar.

Vid Esperödsgården fann Lohmander även *Arion fasciatus* (parksnigel). Till skillnad från mig undersökte han också strandområdet nedanför Esperöd och fann där *Vertigo pygmaea* (ängsgrynsnäcka), *Pupilla muscorum* (ängspuppsnäcka), *Vallonia pulchella* (ängsgrässnäcka) och *Deroceras agreste* (ängssnigel), vilka jag ej påträffade vid min inventering.

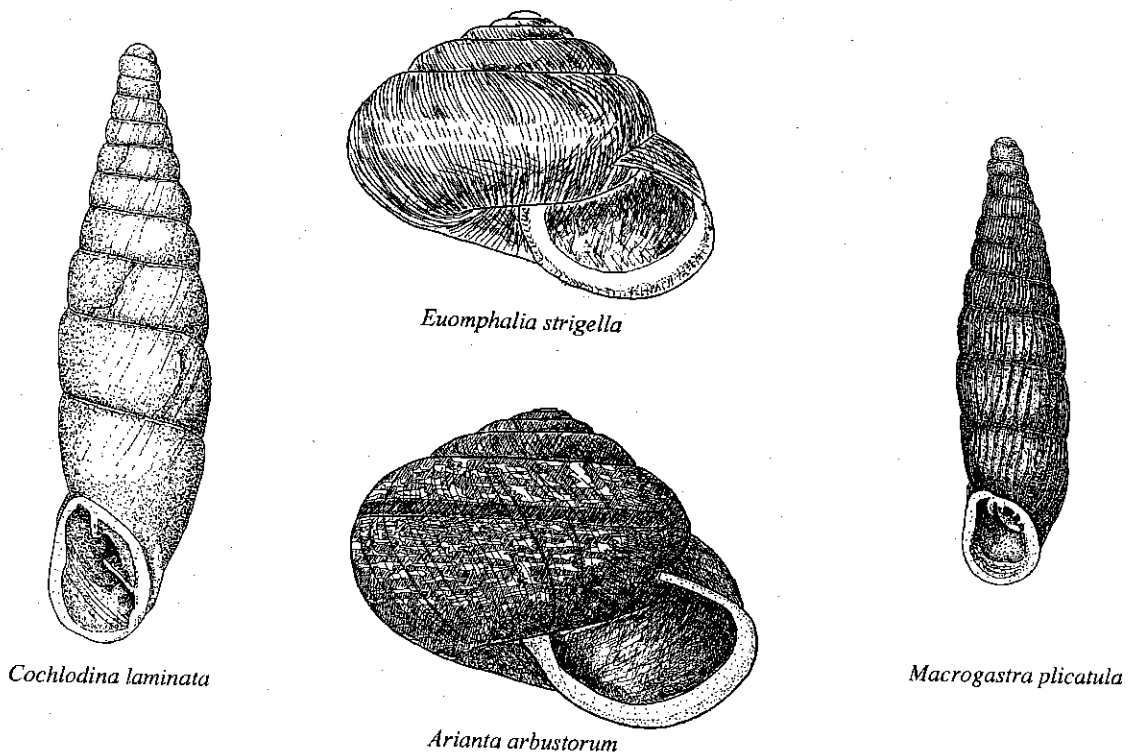
Fyra arter är uppgivna från området under 1800-talet som därefter inte är återfunna: *Truncatellina cylindrica* (hedcylindersnäcka), *Macrogastrea ventricosa* (bukspolsnäcka), *Clausilia pumila* (klubbspolsnäcka) och *Bradybaena fruticum* (busksnäcka). Av dessa misstänker jag att de två spolsnäckorna inte längre finns inom området p.g.a. brist på lämpliga biotoper, medan de andra två arterna kan tänkas finnas på någon begränsad punkt.

Blickar man utanför det undersökta området för att se vilka arter som påträffats där och därför skulle kunna tänkas finnas också inom Stenshuvudområdet så finner man åtminstone följande:

Oxychilus cellarius (källarglanssnäcka), *Nesovitrea petronella* (vitglanssnäcka), *Limax tenellus* (syvampsnigel), *Arion circumscriptus* (gråsidig skogssnigel) och *Deroceras laeve* (sumpsnigel). Om man inkluderar påtagligt kulturbundna arter tillkommer även *Oxychilus draparnaudi* (trädgårdsglanssnäcka), *Arion distinctus* (trädgårdssnigel), *A. lusitanicus* (spansk skogssnigel) och *Limax maximus* (pantersnigel).

Det är inte helt lätt att jämföra förändringar i frekvenser mellan Lohmanders och mina undersökningar eftersom inventeringarna gjorts på delvis olika sätt (se ovan). Förutom att jag inte återfann *Vertigo angustior* så verkar det som om det skett en minskning för *Cochlicopa lubricella* (mindre agatsnäcka). Likaså kan en minskning misstänkas för *Aegopinella nitidula* (större skogsglanssnäcka) och för *Vertigo alpestris* (rösegrynsnäcka). Tätheten kan även ha minskat för flera andra *Vertigo*-arter liksom för *Laurea cylindracea*. Detta i synnerhet med tanke på att dessa arter dominerades av adulta skal i Lohmanders 1920-talsprover (dvs hans siffror kan representera ännu högre tätheter). Å andra sidan hittade han störst tätheter av dessa arter i provpunkterna på huvudets O-SO-sida där jag inte samlade lika mycket.

I gengäld tycks en ökning kunna ses för, utöver *Arianta arbustorum*, *Oxychilus alliarius* (löksnäcka) och eventuellt *Carychium minimum* (ängsdvärgsnäcka). För sistnämnda art kan det dock vara fråga om en annorlunda representation av biotoper för provpunkterna.

Några funderingar kring skötsel

Det är möjligt att vissa delar av de nu igenväxande markerna kring huvudet skulle behöva hållas något öppnare. Smalgrynsnäckans (*V. angustior*) försvinnande från huvudet kan ha att göra med en fortskridande igenväxning. En viss uppöppning kring begynnande äldre ekar skulle säkert vara gynnsamt även för en viktig del av den vedlevande insektsfaunan (t.ex. mindre ekbock, *Cerambyx scopolii*, som åtminstone tidigare fanns i området). Om grövre träd måste fällas i nationalparken är det viktigt att stammarna får ligga orörda och ej kapas upp i små bitar vilket jag såg flera exempel på i nationalparkens SV-delar. En uppkapad låga kan bli en direkt fälla för ovanliga vedinsekter som lockas dit för äggläggning men där sedan substratet inte räcker till för larvens hela utveckling.

Rikkärret i nordvästra hörnet av skötselområde 2 skulle också behöva hållas i bättre hävd, nu buskar det igen kraftigt och tycks därmed även torka ut.

I gengäld är det viktigt att de fuktigare skogarna inom nationalparken får utvecklas fritt utan störningar i träd- eller markskikt.

Slutligen vill jag konstatera att stora biologiska värden ligger utanför nuvarande nationalpark. Detta gäller främst området Esperöd-Lilla Stenshuvud-Kurrögömma. Här finns t.ex. de enda kända förekomsterna inom området av ribbcylindersnäcka (*T. costulata*), men också goda förekomster av den fridlysta bokskogslöparen (*Carabus intricatus*), goda (åtminstone tidigare) förekomster av hasselmus samt en rad ovanliga kärlväxter, såsom vittåtel (*Aira caryophyllea*), ekorrsvingel (*Vulpia bromoides*), fältnarv (*Sagina apetala*), klobjörnbär (*Rubus lindebergii*) och flockarun (*Centaurium erythrea*). Bokskogslöparen förekommer i Sverige endast inom två områden – Forsakar och Stenshuvudområdet. I det senare finns den från Bäckdala till Lilla Stenshuvud–Esperöd, bl.a. enligt sentida undersökningar av Boris Berglund och undertecknad. Esperöd är som nämnts också s.k. *locus typicus* för en rad insekter, vilket måste anses ha både ett kultur- och naturhistoriskt värde.

Likaså finns stora, åtminstone potentiella, värden längs Rörums norra å, ända från Snogebjär-Tångdala ut till mynningen.

En inkorporering av dessa områden i nationalparken, eller ett avsättande som t.ex. biosfärsreservat (vilket tillåter visst brukande) skulle vara positivt.

Tack

Lars Göran Olsén sorterade ut snäckorna ur mina sällprover. När bearbetningen av materialet drog ut på tiden p.g.a. extrem tidsbrist från min sida åtog sig Henrik W. Waldén bestämningen av en stor del av proverna. Han gav även kritiska synpunkter på rapporten samt försåg mig med en förteckning över snäckor funna vid Esperöd under 1800-talet. Ted von Proschwitz hjälpte mig att tolka de mest svårtydda bitarna av Lohmanders anteckningar. Tack alla!

Refererad litteratur

- Ehnström, B., Gärdenfors, U. & Lindelöw, Å. 1993. Rödlistade evertebrater i Sverige 1993. Databanken för hotade arter.
- Gärdenfors, U. 1993. Snäckor och sniglar. I: K.-R. Johansson. Stenshuvud – nationalparken på Österlen. Naturvårdsverket. 135 s.
- Gärdenfors, U. 2000. Rödlistade arter i Sverige 2000 – The 2000 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Gärdenfors, U. Opublicerad. Koder samt vetenskapliga och svenska namn på nordiska landmollusker. Stencil, senast ändrad 2000-08-08.
- Gärdenfors, U., Waldén, H. W. & Wäreborn, I. 1995. Effects of soil acidification on forest land snails. In: Staaf, H. & Tyler, G. (eds); Effects of acid deposition and tropospheric ozone on forest ecosystems in Sweden. Ecol. Bull. (Copenhagen) 44:259-270.
- Gärdenfors, U., Waldén, H. W. & Wäreborn, I. 1996. Försurningseffekter på skogslevande snäckor. Återinventeringar, försökskalkningar, mark- och skalkemi. Naturvårdsverket Rapport 4605. 144 s.
- Hubendick, B. 1949. Våra snäckor. Snäckor i sött och bräckt vatten. Albert Bonniers Förlag, Stockholm.
- Malm, A. W. 1855. Om Svenska Landt- och Sötvattens Mollusker, med särskilt afseende på de arter och former, som förekomma i grannskapet af Christianstad (C) och Götheborg (G). Göteborgs Vetenskaps, Vitterhets Samhälles Handlingar III, 1855, ss. 73-152.
- Naturvårdsverket 1987. Skötselplan för Stenshuvuds nationalpark. Naturvårdsverket. Allmänna råd 87:1.
- Nilsson, S. 1823 (1822). Historia molluscorum Sveciae terrestrium et fluviatilium breviter delineata. Litteris Berlingianis, Lund. 124 s.
- von Proschwitz, T. 1997, ArtDatabanken 1997-11-27. Faktablad: *Vertigo angustior* – smalgrynsnäcka.
- von Proschwitz, T. 2000. Faunistiskt nytt 1999 – snäckor, sniglar och musslor. Göteborgs Naturhistoriska Museums Årstryck 2000:21-40.
- Waldén, H. W. 1984. Sveriges landmollusker – en artlista med kommentarer. Fauna och Flora 79:29-43.
- Waldén, H. W. 1996. Snäckor och sniglar i Gävleborgs län. Länsstyrelsen Gävleborg. Rapport 1996:13. 86 s.
- Waldén, H. W. 1992. Changes in a terrestrial mollusc fauna (Sweden: Göteborg region) over 50 years by human impact and natural succession. Proc. IX Int. Malacol. Congr. (Edinburgh 1986): 387-402.
- Westerlund, C. A. 1873. Sveriges, Norges och Danmarks land- och sötvattensmollusker. A. Bonnier, Stockholm. 651 s.

Rapportserien Skåne i utveckling
ISSN 1402-3393

- 2001:1 Test av System Aqua 2000 Skåne. *Miljöenheten*
- 2001:2 Utsläpp till luft från stora punktkällor i Skåne. *Miljöenheten*
- 2001:3 Fakta om kvinnor och män i Skåne. *Samhällsbyggnadsenheten*
- 2001:4 Övervakning av fladdermöss i Skåne. Rapport för 2000. *Miljöenheten*
- 2001:5 Inventering av häckande kustfåglar i anslutning till det marina naturreservatet i Falsterbohalvöns havsområde – verksamhetsrapport för 2000. *Miljöenheten*
- 2001:6 Lokala investeringsprogram i Skåne 1998-2002. *Miljöenheten*
- 2001:7 Undersökning av den djupare mjukbottenfaunan inom Kullabergs marina reservat 1999. *Miljöenheten*
- 2001:8 Undersökning av den djupare mjukbottenfaunan inom Hallands Väderö marina reservat 1999. *Miljöenheten*
- 2001:9 Nationell och regional miljöövervakning i Skåne län. *Miljöenheten*
- 2001:10 Inventering av vanlig groda och åkergroda i Skåne län 2000. *Miljöenheten*
- 2001:11 Råd och annat personligt stöd, LSS. Tillsyn genomförd över verksamheten i region Skåne. *Samhällsbyggnadsenheten*
- 2001:12 Natura 2000 i Skåne, delrapport 4. *Miljöenheten*